

Západočeská univerzita
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Působení a zánik řádu templářů ve Francii

Petr Hutta

Plzeň 2019

Západočeská univerzita
Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Působení a zánik řádu templářů ve Francii

Petr Hutta

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Lhoták, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně, za použití níže uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019 .....

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěl poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Janu Lhotákovi, Ph.D. za jeho ochotu a rady při vedení mé práce.

Obsah

1. Úvod	1
2. Templáři ve Svaté zemi.....	4
3. Templáři ve Francii	9
3.1. Zisky francouzských templářů.....	9
3.2. Templáři jako bankéři.....	10
4. Zánik řádu	14
4.1. Pátek třináctého.....	14
4.2. Obvinění.....	19
4.3. Výslechy a komise.....	21
4.4. Zrušení řádu a upálení Jakuba z Molay	31
5. Závěr.....	36
Soupis pramenů a literatury	38
Summary	39

1. Úvod

Templářský řád, jež se stal velmi zajímavým subjektem, už od počátku svého vzniku roku 1120 ve městě Nábulus, kde mu byla uložena povinnost ochrany poutníků putujících do Svaté země. Za velmi krátkou dobu se dokázal z obyčejného církevního řádu dostat do nejvyšších okruhů společnosti a stal se tak nepostradatelnou součástí středověké Evropy a Blízkého východu, zde začal plnit funkci nejen bojovnou, ale také administrátorskou a bankéřskou. Vše skončilo náhle po zatčení v roce 1307, kdy řád následně čelil obviněním a zániku v roce 1312. Jejich rychlý vzestup a stejně tak rychlý pád, byl hlavním předmětem zkoumání mnoha historiků a nejen těch. Templáři se stali nedílnou součástí také romantické literatury jako například *Ivanhoe* od Waltera Scotta nebo román Dana Browna *Šifra mistra Leonarda*. I po 700 letech je téma templářů stále aktuální. Je to právě tajemnost řádu a neobjasněné činy, které poutají pozornost nejen historiků, ale i konspiračních teoretiků. Díky tomu se do všeobecného povědomí dostalo mnoho falešných či zkreslených informací o řádu. To je také jeden z důvodů, proč se autor této bakalářské práce hodlal zabývat tématem templářského řádu, aby našel pravdu o těchto „svatých bojovnicích.“

Hlavním cílem této bakalářské práce je podat ucelený přehled událostí vedoucích k zániku templářského řádu, které mohou být vymezeny lety (1307–1314) a jejich působení ve francouzském království jako bankéřů. Jednou ze složek této práce je také působení templářského řádu ve Svaté zemi přes jeho působení ve Francii, kde se zaměřuje na finanční systém. Součástí této práce není popis událostí spojených s templářským řádem na území Svaté země po jejich založení, tudíž ani problematika křížových výprav. Hlavní téma práce se soustřeďuje především na události odehrávající se na území Francie, kde nejsou popsány události mimo hranice francouzského království. Jsou popsány pouze v případě, kdy bylo nutné uvést příklad na danou problematiku. Nutno dodat, že méně známá jména jsou v této práci psána v originále, jména panovníků a významných osobností například i jména velmistřů řádu jsou psána v českém přepisu.

Práce je rozdělena do tří větších částí. V první části jsou stručně popsány události krátce po konci první křížové výpravy. Je zde vysvětlen důvod vedoucí ke vzniku řádu společně s posláním, které měli templáři vykonávat. Součástí tohoto úseku

je jejich začlenění se do Jeruzaléma přes seznámení se se členy až do prohlášení nezávislosti řádu v roce 1139 na koncilu v Troyes.

Důležitou etapou řádu je jeho působení ve francouzském království už od dob založení, čemuž se věnuje druhá kapitola práce. Jako první jsou zde popsány dary, které řád získal. Také jejich funkce jako bankéřů, kdy je téma doplněno o příklady událostí, jež zaznamenávají jejich bankovní systém.

Poslední, nejrozsáhlejší část, je věnována událostem vedoucím k přímému zániku řádu. Rozdělena je do pěti menších úseků, přičemž v prvním oddíle se nachází popis událostí 13. října 1307, tedy zatčení představitelů templářského řádu na území Francie a snaha francouzského krále o zdiskreditování templářů. Ve druhé části jsou popsána obvinění, kterým museli rytíři čelit. Třetí podkapitola je věnována jednotlivým výslechům a soudům vedenými s templáři. Jednotlivé výslechy jsou rozděleny podle data jejich konání od roku 1307 až do roku 1311, kdy se práce především zaměřuje na důvody, průběh a hlavní smysl těchto zasedání, kde je v průběhu jednotlivých sněmů popisován vztah francouzského panovníka a církevní kurie a jejich individuální vliv.

Poslední část je zaměřena na poslední zasedající koncil a na otázku osudu řádu, přičemž jsou zde popsány události, které ukazují na vztah papežské kurie a francouzského krále. Prvkem této části je osud posledních vysokých představitelů řádu, včetně velmistra Jakuba z Molay.

K problematice templářského řádu bylo napsáno mnoho publikací. Jedna z hlavních je dílo *The Trial of the Templars*¹ od Malcolma Barbera, která společně s dílem *The Persecution of the Templars*² od Alaina Demurgera tvoří obsáhlý celek k problematice zániku řádu. Silnou stránkou obou děl jsou podrobné informace o řádu a práce s prameny, přičemž dílo Malcolma Barbera je zaměřeno na zánik i v kontextu jiných evropských zemí, kdežto Alain Dermurger zůstává za hranicemi Francie. K finanční problematice řádu je dílo Régina Pernouda *The Templars knights of Christ*³ naprosto dostačující, doplněno publikací Piera Paula Reada s názvem *The Templars*.⁴

---

¹ BARBER, Malcolm, *The trials of the Templars*, New York 2006.

² DEMURGER, Alain, *The persecution of the Templars*, London 2018.

³ PERNOUD, Régine, *The Templars knights of christ*, San Francisco 2009.

⁴ READ, Piers Paul, *The Templars*, London 2001.

Obecně známé informace a důležité milníky řádu jsou sepsány v díle Martina Seana *The Templars*,⁵ kdy se stává malým negativem občasná obecnost informací. Obsahově zajímavým dílem týkajícím se zániku řádu, je edice *Církevní dějiny*,⁶ napsané Drahomírem Suchánkem a Václavem Drškou. Silná stránka této publikace je v přepisu papežských bul do češtiny.

V této práci bylo použito jako primární pramen hlavně dílo Václava Černého *Templáři, křižáci a kacíři ve starých francouzských kronikách*,⁷ zaměřený především na zrušení řádu. Silná stránka této publikace je v přepisu papežských bul do češtiny. V této práci byl také použit pramen psaný ve francouzštině od Thomase Cauzonse *La magie et la sorcellerie en France*.⁸

Zajímavým, ač ne tolik důležitým pramenem k problematice Templářů, je dílo Josefa Prokopa *Křížové výpravy očima arabských kronikářů*.⁹ Důležitost tohoto díla je ve vnímání řádu ne pouze z evropského pohledu, ale také z pohledu muslimů proti kterým byl Templářský řád primárně založen. V této knize můžeme vidět kontrast odlišností názorů.

Mezi využitá periodika patří článek *A Heresy of State: Philip the Fair, the Trial of the „Perfidious Templars,“ and the Pontificalization of French Monarchy*¹⁰ od Juliána Théryho, publikovaný v *Journal of Medieval Religious Cultures*, zaměřený hlavně na vznesená obvinění proti řádu, kde byl jako sekundární použit článek od Arno Karlena *The homosexual heresy*,¹¹ soustředěný na konkrétní obvinění, publikovaný v *The Chaucer Review*.

---

⁵ SEAN, Martin, *The Knights Templar*, Harpenden 2014.

⁶ SUCHÁNEK, Drahomír, DRŠKA, Václav, *Církevní dějiny*, Praha 2013.

⁷ ČERNÝ, Václav, *Templáři, křižáci a kacíři ve starých francouzských kronikách*, Praha 2009.

⁸ CAUZONS, Thomas, *La magie et la sorcellerie en France*, Toronto 1910.

⁹ PROKOP, Josef (ed.), *Křížové výpravy očima arabských kronikářů*, Praha 2010.

¹⁰ THÉRY, Julien, *A Heresy of State: Philip the Fair, the Trial of the „Perfidious Templars,“ and the Pontificalization of French Monarchy*. In: *Journal of Medieval Religious Cultures* 39, 2013, 2.

¹¹ KARLEN, Arno, *The homosexual heresy*. In: *The Chaucer Review* 6, 1971, 1.

2. Templáři ve Svaté zemi

Vznik řádu templářů můžeme datovat ke konci první křížové výpravy, vyhlášené v roce 1095 papežem Urbanem II. v Clermontu. Díky této křížové výpravě vznikla nutnost založení tzv. „*Kristových rytířů*“¹², kteří by podléhali pouze církevní moci tj. papeži. Ve Svaté zemi byl velkým problémem nedostatek bojovníků. Bylo to hlavně kvůli lidem, kteří se po konci první křížové výpravy rozhodli vrátit zpět, než aby osídlili nově získaná území. Odhaduje se, že jeruzalémský král, antiochijský kníže a hrabata z Eddesy a Tripolisu dokázali svolat pouze dva tisíce rytířů.¹³ Ten, kdož vstoupil do řádu, musel by složit složitou přísahu a víře odevzdat celý život. Dne 15. července 1099 bylo křížáckými vojsky dobyt město Jeruzalém. O pouhé 2 dny později se sešli nejvyšší představitelé z řad křížáků a jednali o zvolení nového vůdce. Všichni členové hlasování by se shodli na legátovi Adhémarovi, naneštěstí o rok dříve zemřel. Proto byla koruna nabídnuta Raimondovi z Toulouse, ten však korunu odmítl.¹⁴ Někteří si dokonce přáli, aby se město Jeruzalém stalo teokracií. Dne 22. července byla koruna nabídnuta Godefroiovi z Bouillonu, ten ji odmítl, jelikož nechtěl nosit korunu tam, kde Ježíš Kristus nosil trnovou korunu. Místo toho přijal titul „*advocatus Sancti Sepulchri*“¹⁵, ochránce Božího hrobu. Avšak zakrátko zemřel a koruna připadla jeho bratrovi Balduinovi z Boulogne, kterýžto vládl jako Balduin I. Jako hlavní palác pro nově zvoleného vládce byla zvolena mešita al-Aksá¹⁶, která stála na místě bývalého Šalamounova chrámu. Později byla tato mešita darována právě templářům. „*Jelikož neměli žádný kostel ani žádné sídlo, dal jim král dočasně obydlí jižně od paláce, blízko chrámu Páně.*“¹⁷ Do několika let od dobytí města Franky (tehdejší označení pro křížáky) se podařilo vybudovat mnoho nových budov. Byly vystavěny špitály, lázně, kláštery, dokonce byly i dodatečně zesíleny hradby města. Díky tomu začalo do Jeruzaléma putovat více poutníků ze západu, aby spatřili nejposvátnější poutní místo. O těchto poutnicích se dozvídáme hlavně od Saewulf z Cantebury, který do Jeruzaléma cestoval okolo roku 1102 a vyličil, co všechno museli poutníci při cestě podstupovat.

---

¹² ŠEDIVÝ, Jaroslav, *Tajemství a hříchy rytířů templářského řádu*, Praha 2008, s.29.

¹³ HAAG, Michael, *Templáři fakta a mýtus*, Praha 2011, s.87.

¹⁴ READ, s. 83.

¹⁵ HAAG, Michael, *Templáři*, Praha 2011, s.85.

¹⁶ Tamtéž, s.85.

¹⁷ HROCHOVÁ, Eva (ed.), *Křížové výpravy ve světle soudobých kronik*, Praha 1982, s. 76.

Z jeho poznámek víme, že poutníci museli nejdříve doplout do přístavu Jaffa.¹⁸ To ovšem nebylo snadné a mnoho lodí ztroskotalo, proto se také ve Svaté zemi začaly budovat kostely zasvěcené svatému Mikuláši, jakožto ochránci všech námořníků. Největším ohrožením poutníků byly útoky muslimských kmenů. Velmi často se stávalo, že byly napadeny dokonce celé karavany s poutníky. Útočníci většinou nikoho neušetřili, ženy prodávali do otroctví, kradli a loupili. Tyto útoky na poutníky byly také jedním z důvodů, proč se zrodil řád templářů. Na začátku vytvoření řádu stálo celkem devět francouzských rytířů, hlavně Hugo z Payens (někdy označován jako Hugo Paganis), který dokonce bojoval v první křížové výpravě a Godefroi ze Saint-Omer, kteří podali návrh přímo jeruzalémskému patriarchovi Warmund de Picquigny,¹⁹ ale i tehdejšímu králi v Jeruzalémě, kterým byl Balduin II., jakožto nástupce po svém bratranci,²⁰ který nastoupil v roce 1118. Bylo navrženo vytvoření poměrně prostého náboženského seskupení. Místo toho jim jeruzalémský král vysvětlil, aby raději chránili poutníky přímo na cestách do Jeruzaléma. Balduina II. ještě více přesvědčil ke svému rozhodnutí masakr poutníků u řeky Jordán v roce 1119, který se odehrál přímo na Velikonoce. Tato událost se dostala až na západ, kde se objevila v kronice Alberta z Cách.²¹ Ještě ten samý rok se sešli hlavní představitelé křesťanství ve městě Nábulus a hovořili nejspíše o obraně Svaté země. Ta byla chráněna královským vojskem složeným z vojáků patřících nejrůznějším aristokratům. Ti velmi často nedbali na zájmy koruny, a proto myšlenka křesťanského bratrstva chránícího království stále kolovala v mysli Balduina II., jelikož vojsko podřízené pouze církevní autoritě by mohlo významně pomoci i králi na východě a nemusel by se tak příliš zajímat o relativně nespolehlivou aristokracii. Proto okolo přelomu let 1119–1120 Hugo z Payens a další rytíři složili sliby, které zahrnovaly jak mnišský obřad tak i obřady vzetí do rytířského stavu před samotným patriarchou Warmundem de Picquigny v chrámu Božího hrobu. Řád Chudých rytířů byl právoplatně uznán všemi duchovními a světskými představiteli v Outremeru v lednu 1120 v Nábulu. Zde byl řád představen hlavním reprezentantům světským i duchovním ze všech křížáckých států ve Svaté zemi. Těchto hlavních rytířů bylo celkem devět, ale v tomto omezeném počtu je nepravděpodobné, že by něco

---

¹⁸ HAAG, Michael, *Zkáza templářů, vzestup a pád křížáckých států*, Praha 2017, s. 108.

¹⁹ SEAN, Martin, s. 22.

²⁰ READ, s. 98.

²¹ FRALE, Barbara, *The Templars*, Dunboyne 2009, s. 40.

zmohli. Zřejmě pod sebou měli prosté vojáky, kteří nadále plnili jejich rozkazy.²² Celkově se členové řádu, potažmo řád samotný, nepovažovali za pouhý nástroj tehdejší církve, ale spíše jako ozbrojenou církev, *bellatores i oratores* zároveň.²³ Sám Hugo z Payens navštívil Jeruzalém už dříve, a to v roce 1104 v doprovodu vysokého šlechtice. I on sám byl urozeného rodu jelikož jeho bratranec byl hrabě ze Champagne, jeden z nejmocnějších šlechticů té doby. Tato francouzská rodina byla i pro samotný Jeruzalém velmi důležitá. Její příslušnice se totiž provdávaly do jeruzalémských dynastií. Podporovali také činnost cisterciáků.

Jeden z dalších možných vedlejších důvodů, které vedly ke vzniku řádu, byla pomoc řádu tzv. Špitálníků, známějšímu spíše jako johanité, kteří se o poutníky starali už dříve. Tento řád pečoval pouze o léčení poutníků, a nebyl jejich přímou ochranou na cestách do Svaté země. Nebo aspoň tak to viděl jeruzalémský král i patriarcha. Hlavní náplní tohoto řádu Chudých rytířů se oficiálně stala ochrana poutníků před nájezdy Turků, jelikož jak už bylo zmíněno výše, stávali se poutníci oběťmi masakrů a zotročování. Balduin II. těmto rytířům odkázal část budovy, která byla kdysi jeho palácem nedaleko části Šalamounova chrámu. Odtud také pochází jméno těchto rytířů, „*Pauperes commilitones Christi*“²⁴, neboli v překladu Chudí vojáci Kristovi. Jelikož byl Hugo z Payens vůdcem rytířů, byl také jmenován prvním řádovým mistrem na místě známém jako Chrámová hora. V jejich počátcích templáři vypadali jako obyčejní poutníci, aby tak plnili svůj slib chudoby. Dokonce v začátcích ani neměli žádné finance, oblečení měli jen takové, které dostali z darů. Symbol chudoby je možné vidět také na jedné z prvních templářských pečetí: jsou na ní dva rytíři jedoucí na jednom koni. Jejich typický symbol, červený kříž na bílém poli, byl přidán až později. Hlavním sídlem se pro templáře stala mešita al-Aksá, která byla dříve známá jako „*Templum Salomonis*“²⁵, jelikož to mělo být místo, kde dříve stával Šalamounův chrám. Díky tomu se jedna z nejvýznamnějších mešit muslimského světa dostala do rukou křesťanů. Netrvalo dlouho a rytířům se začalo říkat „*Pauperes commilitones Christi Templique*

---

²² NAPIER, Gordon, *Vzestup a pád Templářských rytířů*, Líbeznice 2012, s. 34.

²³ CERRINIOVÁ, Simonetta, *Templářská revoluce*, Praha 2013, s. 30.

²⁴ HAAG, Michael, *Zkáza templářů*, s. 110.

²⁵ READ, s. 92.

*Salomonici*²⁶, v překladu „*Chudí vojáci Kristovi a Šalamounova chrámu*“²⁷ (kvůli jejich ochraně nad tímto místem) nebo jen zkráceně templáři. O řádu se také zmiňuje jistý Usáma, který cestoval do Jeruzaléma. „*Když jsem tedy chodíval do mešity al-Aqsá, kde sídlili mí přátelé templáři, poskytovali mi tuto malou modlitebnu, abych se tam mohl modlit.*“²⁸ Pro křesťanské účely byl přeměněn i Skalní dóm, tehdy třetí nejsvatější místo muslimů. Muslimský půlměsíc byl sejmut a byl zde vztyčen zlatý kříž. I samotné nádvoří mezi těmito dvěma budovami bylo převzato do správy řádu templářů. I přes těžké začátky se řád postupně začal rozrůstat, jak počtem nových rytířů, tak i finančně. Důležité bylo, že ho začalo podporovat i několik vlivných šlechticů. Jedním z prvních byl Fulk V., hrabě z Anjou, pozdější jeruzalémský král, kterého zaujala jak samotná osoba Huga z Payens, tak i samotný nově založený řád. Fulk V. se setkal s Hugem v roce 1120 během jedné pouti. Byl tak nadšen řádem, že se stal přidruženým členem a zavázal se dávat řádu pravidelně finance. Později ho stejným způsobem následovalo mnoho šlechticů z Francie. Důležité bylo, že řádu přislíbili jak peníze tak i jejich osobní podporu. Řád byl však stále poměrně malý, členy byly prozatím jen oněch devět rytířů. Proto v roce 1127 poslal tehdejší jeruzalémský král Balduin II. Huga z Payens do Evropy společně s několika dalšími členy řádu, aby přivedli do řádu nové členy. Je velice nepravděpodobné, že by část oněch devíti rytířů odjela do Evropy a nechala ochranu poutníků v rukou několika málo bratrů. Ten, kdo o tomto počínu zanechal zprávu, byl Michael Syrský. Od tohoto kronikáře se dovídáme, že řád v této době měl již okolo 30 členů. Netrvalo dlouho a k řádu se začalo přidávat mnoho dobrovolníků, kteří se chtěli stát členy. „*Nabyli velkého počtu, takže dnes (1170 – 1174) má řád kolem 300 rytířů.*“²⁹

Když se někdo zmíní slovem o templářích, všem se vybaví odvážní rytíři a bojem zocelení válečníci. Ve skutečnosti šlo primárně o mnichy, kteří jak je uvedeno výše, složili sliby rytířské a mnišské. Od toho se také odvíjel každodenní rozvrh v životě templáře. Běžný den templářského rytíře začal okolo 4 hodiny ráno, kdy musel vstávat

---

²⁶ HAAG, Michael, *Templáři*, s. 91.

²⁷ READ, s. 92.

²⁸ PROKOP, s. 93.

²⁹ HROCHOVÁ, s. 77.

na „*jitřní hodinky*“³⁰ a dbát o koně, následně po dokončené práci mohl opět na lože. O 6 hodině ráno až do poledne se účastnil nejrůznějších mší: *primy* (kolem šesté ranní), *tercie* (kolem deváté ranní) a *sextý* (kolem poledního).³¹ Během času mezi mšemi musel jít opět pečovat o koně. V poledne následoval oběd, většinou se skládal z masa. Během oběda muselo být naprosté ticho, mezitím kněz četl úryvky z Bible. Dále rozvrh pokračoval až kolem 3 hodiny odpoledne, kdy se chodilo na odpolední mše a zpěv. V 6 hodin večer se odehrávala mše, po které následovala večeře. V 9 hodin večer proběhla poslední mše, následně rozdělení vína a vody, povinností na příští den a opět péče o koně. Poslední část denního rozvrhu templářů začala ve 12 hodin o půlnoci, kdy se rytíři v tichosti uložili ke spánku až do 4 hodin ráno, kde začal další den. Řádem se také neunesly pouze kladné zprávy. K roku 1128 se dozvídáme prostřednictvím dochovaného listu o chaosu panujícím uvnitř řádu. List je koncipován do 150 stránek, kde je okolo 30 adresováno přímo řádu. Autor se na konci podepsal jako Hugo Peccator,³² což v překladu znamená hříšník. Mohl jím být tedy samotný Hugo z Payens. V roce 1136 zemřel první velmistr řádu Hugo z Payens, po kterém nastoupil Robert z Craonu,³³ díky němuž byly potvrzeny výsady získané na koncilu v *Troyes*. O tři roky později (v roce 1139) byli templáři uznáni jako nezávislý řád v rámci katolické církve, což bylo potvrzeno papežem Inocencem II.

---

³⁰ HAAG, Michael, *Templáři*, s. 94.

³¹ Tamtéž, s. 95.

³² JONES, Dan, *The Templars the Rise and fall of god's holy warriors*, London 2018, s. 55.

³³ READ, s.116.

3. Templáři ve Francii

3.1. Zisky francouzských templářů

Co do početního zastoupení, stála množstvím členů řádu na prvním místě Francie. Otázkou je, proč zrovna Francie. Příčiny bychom mohli hledat už v roce 1095 při vyhlášení první křížové výpravy. Ta byla vyhlášena papežem Urbanem II. ve francouzském městě Clermont ve střední Francii. Právě z Francie odcházeli obyčejní lidé a šlechta do Svaté země. Samotný zakladatel řádu Hugo z Payens pocházel z Francie. Zajisté proto byla Francie jakousi základnou pro řád v Evropě. Dokonce v Paříži vyrostla stavba, která se nazývala Templ. Samotní představitelé řádu začali ihned po první křížové výpravě investovat do stavby statků a zemědělských usedlostí. Otázkou je, co je k tomu vedlo. Odpověď není tak složitá. Všechny tyto akce na podporu zemědělské výroby a její rozvoj měly za cíl zvýšit zásobování do Svaté země. Už od dvanáctého století byla západní ekonomika založena na příjmu majetku.³⁴ Důležité pro řád byly už od jeho založení různé ekonomické dary a finanční podpory. Následkem toho se templářská území značně rozšířila. To se podařilo zachytit jak v Západní Evropě, tak i ve Svaté zemi. Netrvalo dlouho a bylo jasné, že takovéto finanční dary budou nepostradatelné k udržení Svaté země, jelikož se mnoho obyčejných lidí, ale i šlechticů po splnění svého závazku, tedy získat Svatou zemi nazpět do křesťanských rukou, vrátilo zpět do zemí odkud přišli. Tehdy se templáři ukázali jako vhodný nástroj k obraně země. Velkou část darů se podařilo vybrat muži Marquis d'Albon.³⁵ Byly však vybrány od roku 1119–1150, což se kryje s počátkem vzniku řádu. Většina darů přišla buď z Flander nebo z východní Francie, dále z Anglie, Portugalska a Španělska. Později byla templářům dávána dokonce i území nebo stavby. Příkladem může být Guillaume de Poitiers, který řádu daroval kostel svatého Bartoloměje v městě La Motte,³⁶ v dnešní jižní Francii. Ještě předtím, v roce 1136, biskupství dalo kostel sv. Jana templářskému bratru Arnaudu de Bedos. Po celé Evropě takto vznikaly templářské državy. Mezi významná templářská území patřil také Marseillský přístav, který se stal jedním z hlavních míst, ve kterém se nalodovali poutníci a křižáci na cestu do Svaté země.

---

³⁴ FRALE, s. 90.

³⁵ PERNOUD, s. 85.

³⁶ Tamtéž, s. 87.

3.2. Templáři jako bankéři

Templáři nebyli známí pouze jako bojovníci, ale v Evropě se etablovali především jako bankéři. V těchto aktivitách je zpočátku těžké nalézt dělicí linku mezi templáři a ostatními mnišskými řády. Ve vrcholném středověku bylo obvyklou praxí odkazovat svůj majetek ve prospěch opatství nebo kostela, aby byla zajištěna ochrana od Boha. Dotyční darovali nějaké církevní instituci sami sebe a s tím i veškerý svůj majetek. Templáři měli ve svých počátcích charakteristiky obdobné s jinými řády. Lidé jim darovali a odkazovali vybavení, šperky, zlato, stříbro. V této době fungovala opatství a ostatní církevní instituce také jako jisté deponitáře. De facto měl templářský řád velké množství míst v Evropě i ve Svaté zemi díky nimž mohl získávat finance ve Svaté zemi poté, co získali osvědčení vydané deponitem templářské pokladny v Paříži nebo Londýně. V této praxi lze spatřovat počátek užívání směnek. Pro uschování, převoz a ražbu měli templáři své vlastní dispozice, jejich vlastní lodě byly mnohem lépe vybavené k bezpečnému uchovávání bohatství než jednotlivci nebo dokonce šlechta. Následně pak převáželi poutníky a bohatství z Itálie, Španělska, Francie, Řecka a samozřejmě i ze Svaté země.

Samotný způsob bankovníctví řádu templářů měl mnoho forem a můžeme ho považovat za počátek moderního bankovního systému. Templáři si postupem času získali pověst výborných a pečlivých administrátorů a správců financí, což bylo s ohledem na jejich finanční praxi, založenou na směnkách, určitou nutností. Stali se tak křesťanskými bankéři, kdy se jednalo o velmi administrativně náročnou profesi.³⁷ Pokud někdo přišel pro vložení sumy financí, zaznamenalo se jeho jméno, dále pak jméno pokladníka, datum provedení vkladu a dále stručný popis transakce, jako například částka a jméno účtu, kam měly peníze vkladatele putovat. Otázkou zůstává, jak se templářům podařilo předejít padělání nebo zcizení směnek. Řád používal jakýsi systém kódů a šifer k určení totožnosti daného člověka. Historici se domnívají, že poutník nesl zakódovaný dokument, obsahující šifru známou pouze templářským místům na cestě.³⁸ Hlavním sídlem se tak stal pařížský Templ.³⁹ Asi nejznámějšími se staly finanční vztahy templářů s francouzským králem Filipem IV. Sličným. První, kdo

---

³⁷ READ, s. 183.

³⁸ GOETZMANN, William N., *Money Changes Everything*, London 2016, s. 209.

³⁹ HAAG, *Zkáza Templářů*, s. 192.

však využil služeb Templu, byl již francouzský král Ludvík VII,⁴⁰ ihned po druhé křížové výpravě. Základem byla role tzv. vkladatelů, kteří postupem času získávali stále větší moc tím, jak se řád rozrůstal. Bohatství především pařížského a londýnského Templu vyplývalo z jejich pozice.

Předmětem vkladů mohly být nejrůznější cennosti. Jako nejlepší příklad lze uvést šperky anglického krále Jindřicha III., který je dal své švagrové, francouzské královně Margaret, když byl v rozporu se svým vazalem, jakýmsi Simonem de Montfort, v roce 1261. Královna si dělala detailní poznámky o svém pokladu. Je popsáno, že měla velkou truhlu uzavřenou ve dvou pokladnicích, jež byla uložena do úschovny v Templu v Paříži. Jindřich III. ji získal zpět až po deseti letech, tedy v roce 1272. Mezitím však poklad sloužil jako jakási pojistka proti královým půjčkám pro jeho boj s následovníky. Jiný příklad spadá do období druhé křížové výpravy roku 1250, kdy Ludvík IX. Francouzský byl při svém návratu zajat společně se zbytkem své armády.⁴¹ O zajetí se zmiňuje i muslimský kronikář Ibn Wásil, který píše: „*Zlořečený francouzský král a nejvýznamnější francká knížata ustoupili na vrch al-Munja, kde se chtěli vzdát výměnou za slib zachování života.*“⁴² Král slíbil vyplatit dvě stě tisíc liber, to byla částka, za kterou bylo možno krále opět propustit. Takové množství financí nebylo možné shromáždit. Obnos, který mohli dát dohromady, byl o třicet tisíc liber méně, než bylo stanoveno. Proto se rozhodl si zbytek peněz vypůjčit od templářů. S tím nesouhlasil velitel Stephen Otricourt, jelikož peníze totiž reprezentovaly vklad, který byl templářům svěřen a tím pádem ho samotní templáři nemohli využít.⁴³ Pověřený maršál Templu, jistý bratr Reynald de Vichiers, podal vysvětlení, že templáři mohou peníze vydat jen s královským svolením. Pokud by došlo k nějaké komplikaci, mohl být francouzský král odškodněn z financí ukrytých v městě Acru. Tato vysoká bezpečnostní opatření byla charakteristickým rysem vojenského a církevního řádu templářů už od jejich počátku. Díky tomu řád při sčítání peněz a cenností jako například různých šperků, stříbra a zlata, udržoval také jejich dané hmotnosti. Právě od Ludvíka IX. je

---

⁴⁰ JONES, s. 221.

⁴¹ SEAN, s. 44.

⁴² PROKOP, s. 255.

⁴³ PERNOUD, s. 99.

pokladnice krále v umístěna v Templu.⁴⁴ V tomto ohledu zajímavý případ se stal ve městě Rouen. Jistý muž označovaný pouze jako William, tu byl pověřeným měřitelem vah a délek. Z titulu své činnosti doporučil, aby se měna pařížského Templu použila na upevnění v Rouenu.

Templáři se stali správci a jakýmsi ručiteli v mnoha oblastech. Když se obyčejní lidé vydali na křížovou výpravu nebo pouze na pouť do Svaté země, předávali templářům do úschovy jistý obnos peněz, který následně měli získat jejich dědici, pokud by se nevrátili. Do správy a ochrany se ovšem mohly dostávat i věci nemovité: tak byl řádu svěřen hrad Gisors v roce 1158. V té době totiž probíhal spor mezi anglickým a francouzským králem a vznikal problém, že by úřad jako správce drželi jen pár měsíců. Není možné tvrdit, že by řád po celé 13. století využíval své bohatství jako jakýsi fond, ze kterého se financovaly křížové výpravy a jiné záležitosti spojené se Svatou zemí. Všechny finanční operace jako dluhy, záruky a půjčky, do nichž byli templáři začleněni, byly zapsány a pečlivě zdokumentovány na papírových svitcích. To nám dokládá administrativní schopnosti řádu. K počítání peněz se používal systém, ve kterém byla začleněna jako pomůcka šachovnice. *„Byla to čtvercová deska, která byla rozdělena na menší čtverce stejného počtu, přičemž každé pole mělo danou hodnotu, mohla mýt hodnotu libry, groše, ale také třeba několika tisíců.“*⁴⁵ Výslovně se neuvádělo, že půjčky jsou úročeny. Většinou se tak dělo skrytě, aby se předešlo znepokojení kvůli výši úroku a celkové částky peněz, kterou museli vrátit, tehdejší středověká společnost na to byla velmi vysazená. Pařížský Templ byl také znám jako centrum královského finančnictví od konce 12. století. Když odjížděl na křížovou výpravu Filip Augustus, jmenoval po sepsání své závěti jejím vykonavatelem templáře bratra Aymarda,⁴⁶ pokladníka templářů. Během jeho nepřítomnosti nařídil, aby se do pokladu templářů dostalo určité množství peněz vybrané od těch, kteří se starali o královské nemovitosti. Jistý úředník jménem Adam byl pověřený úkolem hlídat tyto vklady. Bylo vytvořeno několik různých klíčů pro královskou truhlu s pokladem, přitom jeden byl v samotném držení řádu a další byly svěřeny osobám, které řídily království po dobu královi nepřítomnosti. V této době se templáři v Paříži stali strážci královského

⁴⁴ FERRIS, Eleanor, *The Financial Relations of the Knights Templars to the English Crown*. In: *The American Historical Review* 8, 1902, 1, s. 5.

⁴⁵ PERNOUD, s. 102.

⁴⁶ Tamtéž, s. 102.

pokladu a setrvali v této pozici až do svého zániku. Král měl jakýsi stálý účet, ze kterého mohl vysávat finance pro své osobní požadavky a pro administrátory ve svém království. Aktivita pařížského Templu a jeho poklady od již zmíněného bratra Aymarda až po Jana z La Tour, můžeme najít v záznamech francouzského dvora. Jejich práce byla obzvláště důležitá v té době, a to ve městě Saint Lous během druhé křížové výpravy. Tehdy se král osobně zaručil za půjčky potřebné na výpravu určenými šlechtici jako byl Geoffrey de Segines. Všechny tyto půjčky byly vytvořeny italskými bankéři. Počátky finančního podnikání v této době byly zajišťovány italskými bankéři Albizi Francesi a Musciato.⁴⁷ Tito dva muži byli odpovědní za veškeré peněžní úkony nového pokladu v Louvru až do roku 1303. Situace se změnila během poloviny roku 1303, kdy král rozkázal všem svým úředníkům starajícím se o jeho účty, aby vše, co získali, schovali k pokladu templářům. Byl vyslán inspektor Hugh Pairaud, aby vybral daně nutné k pokračování válek. Tím pádem se celý královský finanční systém společně s bohatstvím přesunul opět do pařížského Templu. Ten byl vystavěn asi ve čtyřicátých letech dvanáctého století. Dnes bychom na bývalém místě našli jen název ulice „*Quartier du Temple, severní části městské čtvrti Marais*.“⁴⁸ Nešlo pouze o jednu stavbu, ale spíše komplex několika budov ležících na sever od bran města. Zde bylo i centrum finančního systému řádu společně s jejich poklady. Prakticky se templáři starali o celou francouzskou královskou pokladnu, což je významný rozdíl mezi pařížským a londýnským templím. Londýnský Templ začal používat jako pokladnici Jindřich II, od roku 1185.⁴⁹ Zde se sice řád staral také o finance královského domu, avšak uloženy byly vždy na místech pod správou krále a nikoli templářů. Problémem bylo, že se templářské domy střežící finance po celé Evropě staly obětí plenění různých králů, jak to ukazuje případ londýnského Templu. Důvodem byla většinou těžká finanční situace králů. Jediné místo, které bylo od tohoto plenění uchráněno, byl právě pařížský Templ. Vždy se však templářům dostalo odškodnění, jelikož evropští panovníci potřebovali služby řádu, navíc se nechtěli dostat do sporu s církví, poněvadž templáři se zodpovídali pouze papeži. Konec však přišel s francouzským králem Filipem IV. Sličným, který se svým rozhodnutím zapsal do historie.

---

⁴⁷ PERNOUD, s. 104.

⁴⁸ HAAG, Michael, Templáři, s. 134.

⁴⁹ JONES, s. 223.

4. Zánik řádu

4.1. Pátek třináctého

Události pátku 13. října 1307 mají své kořeny již pár let předtím. Velmistrem řádu byl tehdy Jakub z Molay,⁵⁰ v jehož mysli byla stále naděje na novou křížovou výpravu a získání Svaté země. Proto se měl v roce 1306 sejít s papežem Klementem V. a velmistrem řádu johanitů (později známých jako maltézští rytíři) ve městě Poitiers. Velmistr měl projednat dvě otázky. První byla organizace nové výpravy, jež by vedla k znovuzískání Jeruzaléma a Svaté země. Druhá pak byla myšlenka na sjednocení dvou hlavních řádů, tedy templářů a johanitů. Zde je velmi zajímavé sledovat Jakubovy argumenty odmítající tuto myšlenku. Například namítal, že i když oba řády sloužily poutníkům, oba byly jinak zaměřeny. Templáři měli spíše ochranou funkci, zatímco johanité se o poutníky starali v rámci jejich zdraví. Další problém tkvěl v otázce velení sjednoceného řádu, oba měly své velmistry a mohlo by tak dojít k soutěživosti mezi oběma institucemi, tím pádem by neplnili své primární poslání a pouze by je to poškodilo. Na druhou stranu se však nebránil, jak už bylo zmíněno, nové křížové výpravě. Dokonce papeži slíbil jakoukoliv pomoc templářů jak finanční, tak i vojenskou.

Pokud chceme pochopit, co vedlo krále k vydání onoho slavného rozkazu zajmout templáře, musíme reflektovat králova opatření z doby několika měsíců před samotným zatčením. Dne 14. září 1307 představil návrh svého plánu na zatčení templářů po celé Francii všem pozdějším vykonavatelům královy vůle. Krále zaskočily různé informace, které o řádu kolovaly, zvláště o obřadu přijímání nových bratrů. Král jim zpočátku nevěřil, poněvadž je vyřkli lidé, kteří tak mohli činit z pouhé zášti vůči řádu nebo ze svého náboženského přesvědčení. Nicméně nahromadění těchto pověr obecně zvyšovalo nedůvěru k řádu. Proto se také Filip IV. sešel s papežem a dalšími představiteli církve a francouzské šlechty. Výsledkem byl příkaz, aby byli všichni templáři zatčeni a poslání před soud. Samotnou myšlenku podpořil také Guillaume de Paris,⁵¹ který byl papežovým vyslancem ve Francii. Vše bylo nutno udržet v tajnosti, aby nedošlo k veřejnému pobouření. „*V noci na 13. října 1307 byli všichni templáři na*

---

⁵⁰ BURMAN, Edward, *Templars knight of god*, Aquarian Press 1986, s. 154.

⁵¹ BARBER, s. 60.

*francouzském území zatčeni najednou.*⁵² Jak bylo vůbec možné zatknout všechny představitele řádu najednou? Rozkaz byl po sepsání rozvezen po celé Francii do rukou exekutorů, dlužníků a bylo jim rozkázáno držet vše v tajnosti. Brzkého rána dne 13. října byli pověřeni zkušení muži, tzv. *prud'hommes*,⁵³ aby vtrhli do templářských sídel najednou po celém království. Otázkou stále zůstává, co vlastně vedlo francouzského krále k tomuto rozhodnutí. Mohlo by se zdát, že královým zájmem byla pouze čistota náboženství, dokonce napsal dopis Janu z Tourville, ve kterém uvedl: „*Věc hořká, věc žalostná, věc dozajista hrozná k pomýšlení, zločin hanebný, čin hnusný, protivná všemu člověctví donesla díky zprávě četných lidí hodných víry k našemu sluchu. Nedávno nás došlo sdělením osob hodných víry, které nám bylo učiněno, že bratři milice Templu skrývají v sobě vlky pod rouchem beránčím.*“⁵⁴ Takto začíná dopis zaslaný již zmíněnému Janu, který měl informovat o prohřešcích řádu. Zájem Filipa IV. však byl i čistě ziskový. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, templáři byli velmi dobří bankéři, navíc v samotném pařížském Templu byla pokladnice francouzského krále a také hlavní pokladnice pro financování výprav do Svaté země. Zajímavou okolností v tomto kontextu je, že Filip IV. našel u templářů jednou azyl, když prchal před rozzuřeným davem. Dobře věděl, že každý církevní řád musí poskytnout azyl komukoliv, kdo o to požádá. O této události se zmiňuje i Jules Michelet ve svém díle *Rekové a rebelové sladké Francie*: „*Řádové domy měly právo asyly. Filip Sličný toho sám rovněž využil v roce 1306, když byl pronásledován vzbouřeným lidem. Ještě v době Velké revoluce tu zůstával zachován památník tohoto královského nevděku.*“⁵⁵ I v této publikaci je dále možné nalézt, že mistr Templu krále vřele přijal, provedl ho po hradu, a dokonce mu měl ukázat i pokladnici. Proto můžeme soudit, že v této době dostal francouzský král nápad nebo se alespoň ujistil ve svém budoucím plánu na odstranění řádu a zmocnění se jejich majetku včetně pokladu Templu. Navíc nebylo to poprvé, co takto učinil, protože již o několik let dříve zkonfiskoval podobně majetek italských obchodníků a židů, které dokonce ze země vyhnal. Proto se pomluvy vznesené vůči řádu staly dobrým důvodem na získání jejich majetku. V rozkazu bylo zmíněno, že zatčení mají být všichni členové řádu, tudíž se nebral ohled pouze na vysoké

---

⁵² ADDISON, Charles G., *The history of the knights templars*, New York 2012, s. 138.

⁵³ DEMURGER, s. 30.

⁵⁴ ČERNÝ, s. 134.

⁵⁵ MICHELET, Jules, *Rekové a rebelové sladké Francie*, Praha 1974, s. 54.

představitele a mistry řádu, ale zajištění byli také i nejnížší bratři z řádu. Některým templářům se však podařilo utéct, tehdy se mělo jednat o dvanáct rytířů, kteří se uchýlili do exilu v ostatních evropských zemích, např. Anglii nebo Španělsku. Obavy těch, kteří unikli zatčení, však neustaly, jelikož zatčením templářů se mohl Filip IV. dostat k citlivým informacím, i k těm spojeným s francouzským dvorem. Příkladem může být událost spojená s Hughem de Châlonem, který měl být podezřelý z přípravy na zavraždění krále.⁵⁶ To můžeme spíše vnímat spíše jako pokus o jejich pošpinění. Zdá se, že řád o žádné přípravě zatčení vůbec nevěděl. „*Dokonce i sám velmistr Jakub z Molay byl několik dní před zadržením na pohřbu manželky Karla z Valois.*“⁵⁷ Sám francouzský král napsal dopis o svém zděšení nad řádem, popisuje ony hrozné činy, které řád spáchal a nutnost zásahu proti templářům. Nejspíše však byl tento text napsán Guillaumem de Nogaret a Guillaumem de Plaisians.⁵⁸ Soudí se tak z koncilu v Poitiers, který se konal v roce 1308 a kde právě Guillaume de Plaisians vystoupil s řečí, která se velmi podobala napsanému dopisu. Ihned po zatčení byli členové drzeni odděleně a byl zabaven jejich majetek. Bylo jim sděleno, že král i papež vědí o jejich činech, které pošpinily církev a Boha. Následně se dodalo, že se budou vyzpovídat ze svých prohřešků pod příslibem jejich prominutí. Pokud by tak neučinili, budou ihned odsouzeni na smrt. Speciální podezření se týkalo zřeknutí se boha, jež mohlo být důkazem jasného odklonění se od katolické církve a tedy hereze. Přítomné bylo psychické a fyzické týrání, ještě před tím, než dorazili oficiálně pověřeni církevní úředníci. Mnoho z nich ztratilo cit v nohou, díky použití ohně při mučení.⁵⁹ Je nutné si uvědomit, že většina zatčených templářů nebyli bojem zocelení válečníci jako ve Svaté zemi. Jednalo se spíše o bankéře a administrátory, kteří snadno podléhali nátlaku při výslechu. Jako důkaz může být zmíněn John z Verretotu, který vzal vlastnictví panství Baugy,⁶⁰ ve kterém se měli nacházet tři představitelé z řádu templářů, ale ani jeden nebyl oděn jako klasický rytíř a nebyli u nich nalezeny ani žádné zbraně. Není tedy divu, že po zatčení pouze čtyři nižší členové řádu odolali výslechům. Součástí toho bylo neposkytnutí zadrženým spánku, byli přesouváni z místa na místo, k jídlu jim byla

---

⁵⁶ BARBER, s. 61.

⁵⁷ PERNOUND, s. 108.

⁵⁸ THÉRY, s. 118.

⁵⁹ ADDISON, s. 139.

⁶⁰ BARBER, s. 68.

podána pouze voda a kus chleba. Jednoduše řečeno, panovala snaha, aby zadržení templáři trpěli co nejvíce jak fyzicky, tak psychicky. Proto lze předpokládat, že většina doznání byla vynucena psychickým zhroucením vyslýchaných. Důležitou osobou byl Guillaume de Paris, který byl od roku 1303 pařížským inkvizitorem.⁶¹ Byl také hlavním inkvizitorem samotného papeže. Nabízí se otázka, zda na problém s řádem nepovolal papež právě svého nejvyššího. Ač se to zdá jako logické vysvětlení, tak Guillaume de Paris byl pověřen pouze dohledem na to, aby se nešířilo kacířství. V této době papež neměl vůbec tušení o říjnových událostech v Paříži. Papež totiž „templářské herezi“ nevěřil, proto byl také Filip IV. požádán, aby papeži neustále podával zprávy.

Byl to právě pařížský Templ, kde byl zatčen velmistr řádu Jakub z Molay samotným Guillaumem de Nogaret. Zatýkání probíhalo také v Caen nebo v Saint Étienne de Renneville.⁶² Počátkem roku 1308 se úředníci rozhodli některé bratry řádu přemístit, cirkulovat mezi pařížský Templ i venkovské lokality mimo hlavní město. Otázkou zůstává, proč tomu tak bylo. Spojit si to můžeme se snahou psychického nátlaku na jednotlivé představitele řádu a docílení křivé výpovědi. Reakce na sebe nenedala dlouho čekat. Už 27. září 1307 papež Klement V, jasně odmítl činy Filipa IV.⁶³ Sám osobně vyslechl představitele řádu sloužící přímo pontifikátu. Následně rozhodl držet všechny templáře pod zámek do doby, než bude zorganizován řádný soud.

Nutno také zmínit vztah francouzského dvora s papežskou kurií. V roce 1303 umírá papež Bonifác VIII. a bylo nutno zvolit novou hlavu katolické církve. „*Jednání trvala jedenáct měsíců, než se kardinálovi Napoleonovi Orsinimu podařilo prosadit kompromisní volbu arcibiskupa z Bordeaux Bertranda de Gota. Klementem V.*“⁶⁴ Zvolen byl také díky podpoře Filipa IV., myslel si totiž, že tak bude souhlasit s jeho návrhy. Filipovou největší oporou byly univerzity, které zajistily teoretické zdůvodnění králových činů. V této době byly francouzské univerzity jedny z nejlepších v Evropě, tím pádem s sebou nesly vysoký kredit a byli velmi vážené, což opět řádu jen více uškodilo. Největší důraz se kladl na nejvyšší představitele řádu a jejich přiznání. Jedním z nich byl Hugh Pairaud, který byl pověřen správou nad patnácti depozitáři ve Francii.⁶⁵

---

⁶¹ DEMURGER, s. 32.

⁶² Tamtéž, s. 37.

⁶³ PERNOUND, s. 116.

⁶⁴ SUCHÁNEK, DRŠKA, s. 329.

⁶⁵ BARBER, s. 82.

Proto bylo jeho přiznání z 9. listopadu 1307 pro francouzského krále velmi důležité. V jeho doznání řekl, že se v řádu zřekl Krista nebo pošpinil symbol kříže. Otázkou je, do jaké míry bylo toto přiznání vynucené. Je totiž známo, že jednotliví představitelé řádu byli mučeni, zvláště pak vysoce postavení templáři jak je již zmíněno výše. Potvrzovat to může způsob, jakým se Pairaud Krista zřekl. Potvrdil sice, že se zřekl Krista jeho ústy, ale ne jeho srdcem.⁶⁶ Královi pověřenci se nadále vyptávali na řád jako takový a snažili se výpověď vztáhnout na celý řád.

Většina evropských panovníků nevěřila Filipovu podezření vůči řádu. Následně vystoupil proti králi i sám papež a napsal mu dopis ještě před přiznáním Pairauda. Papež poslal dva kardinály, kteří měli po příjezdu do Francie převzít veškeré výslechy a operace spojených s řádem, osobně je vyslechnout a průběžně informovat papeže. Koncem května 1308 se Klement V. a Filip IV. sešli v Poitiers, aby byla projednána otázka templářů. Přítomen byl také Guillaume de Plaisians, který o pár měsíců později naléhal, aby celý řád templářů byl odsouzen bez zbytečného zdržování.⁶⁷ Na přelomu června a července před papežem stálo několik představitelů řádu. Francouzský král poslal 62 představitelů řádu papeži k výslechu po jeho naléhání. Filip IV. však papeži poslal pouze bratry nízkého řádového postavení, nikoli vysoké představitele, včetně velmistra Jakuba z Molay. Místo toho napsal papeži dopis, že se kvůli špatnému zdravotnímu stavu nemohou dostavit, protože by nepřežili cestu. Můžeme v tom vidět snahu francouzského krále vyhovět požadavku papeže, ale zároveň vůli vyhradit si výslech vysokých představitelů pro sebe. Jiný postup mohl zásadně ohrozit Filipovy plány. Mezi těmi, které král nepustil, byl již zmíněný velmistr, dále Hugh Pairaud, Raimbald z Caronu a Geoffrey Charnay. V reakci na to vyslal Klement V. delegaci tří kardinálů, aby osobně vysoce postavené templáře vyslechli. To se také stalo, problémem ale bylo, že byl přítomen i de Nogaret, který do oficiálních záznamů uvedl, že výslechy kardinálů nepřinesly nové informace, údajně zaznělo jen to, co zmínili vyslychaní předtím. Klement V. se následně rozhodl vytvořit výbor, který by templáře řádně soudil.

---

⁶⁶ SEAN, s. 105.

⁶⁷ PERNOUND, s. 119.

4.2. Obvinění

Zvěsti o nepřipustném chování kolovaly už dlouhou dobu před zatčením templářů. O možném nekřesťanském chování se můžeme dozvědět i od samotného Jakuba z Molay, který si přál zlepšit situaci v řádu. Dokonce danou situaci popsal papeži Klementu V., když s ním hovořil o možném sloučení johanitů a templářů. Není však doloženo, o jak závažné problémy se v řádu jednalo. Každopádně se tyto domněnky staly základním argumentem francouzského krále Filipa IV. Sličného, a jeho úředníků pro obvinění řádu. Pokud se na žaloby Filipa podíváme z obecného hlediska, najdeme jedno východisko. Po svém zatčení byli všichni představitelé řádu obviněni z kacířství. Jak to bylo možné? Tuto možnost objevili královští administrátoři, podařilo se jim totiž najít mezeru v nařízení, kterou vydal papež Honorius III.⁶⁸ a rozšiřoval tím pravomoci inkvizice. Vznikla v reakci na hereze katarů na počátku 13. století, přičemž církev ji následně nezrušila a trvala dál. Tím pádem byla úředně legalizována možnost, jak nařknout i církevní řády jako templáře, dominikány, johanity a mnoho dalších z hereze. Pokud se na problém prohřešků podíváme podrobněji, můžeme je rozčlenit do několika skupin. Nově přijatí templáři museli „*odmítnout Krista, který nebyl ukřižován pro spásu lidstva, ale pro hříchy, které spáchal.*“⁶⁹ Mezi častými záznamy se objevuje znesvěcení symbolu kříže tím, že na něj bylo pliváno nebo také na podobiznu Boha.⁷⁰ Dochovaly se nám zápisy z výslechů, přičemž většinou byly velmi podobné. „*Ti, kdo jsou přijímáni do řádu, žádají o vodu a chléb, následně je mistr zavede ke kříži našeho Pána Ježíše Krista a velí mu třikrát zapřít proroka, potom mu dá svléci se z oděvu a ten jenž ho přijímá, jej políbí na konec páteře pod pás, pak na pupek, konečně na ústa.*“⁷¹ I když se zdá, že tento citát je dosti jednoznačným důkazem templářského kacířství, musíme zde zmínit královského poradce Guillaumea de Nogaret, který výpovědi templářů upravil tak, aby co nejvíce šokovaly veřejnost. Dalším obviněním bylo, že řád uctíval podivné nekřesťanské symboly a modly, které byly obvykle v podobě hlavy kočky a měly více tváří a různé barvy. Někteří se domnívali, že by to mohl být symbol satana, často označovaný jako Bafomet.⁷² První, kdo o tom vypověděl, byl Antonio Sicci z Vercelli,

---

⁶⁸ HAAG, Michael, *Zkáza Templářů*, s. 285.

⁶⁹ BARBER, s. 202.

⁷⁰ THÉRY, s. 123.

⁷¹ ČERNÝ, s. 138.

⁷² SEAN, s. 105.

člověk spolupracující s řádem, ale nenáležící mezi bratry. Pracoval pro řád mnoho let a na hradě Sidon zaslechl jisté příběhy. Mělo se jednat o rytíře, který se zamiloval do šlechtičny. Když zemřela, navštívil její hrob a uslyšel hlas, který mu radil, aby se vrátil později. Poté, co tak učinil, objevil v hrobě u kotníků oné šlechtičny zmíněnou hlavu. Tehdy údajně uslyšel znovu hlas, který mu radil v ponechání si hlavy, že mu přinese štěstí. Na základě této výpovědi byl k ověření pravdivosti přivolán Hugh z Faure, který měl být v době, kdy se odehrál tento incident, velmistrem. Ten potvrdil, že hrad patřil muži jménem Thomas Bérard.⁷³ Ten ale nikdy nebyl členem řádu templářů. V další části vypověděl, že podobný příběh slyšel po dobytí města Acry.

Dalšími doklady provinění templářů byla nevíra ve spasení a důvěra v to, že jedině mistr dokáže odčinit jejich hříchy, i když není vysvěceným knězem. K velmi závažným obviněním patřila homosexualita. Údajným homosexuálním aktem mělo být již samo přijímání nových členů do řádu, kdy byl políben na ústa, břicho a konec páteře.⁷⁴ Někdy nově přijatý bratr musel souhlasit se sodomií s jakýmkoliv templářem, pokud o to bude požádán.⁷⁵ Všechna tato obvinění vyšla z úst králova poradce Guillaumea de Nogaret, jenž měl bohaté zkušenosti. Všichni představitelé byli souzeni na základě dvou odstavců z Velké francouzské kroniky (*Les Grandes Chroniques de France*)⁷⁶, která byla sepsána v Saint Denis. Nemůžeme však s jistotou tvrdit, zda tyto dva odstavce byly vším, co vznesl proti řádu, nebo toho bylo ještě více. Samozřejmě samotné prohřešky vznesené proti řádu měly u jednotlivých představených členů řádu velmi vážný dopad. Nejen fyzický, kdy byli během výslechů mučeni, ale také psychický. Templáři byli velmi vážení členové středověké společnosti, kteří se zodpovídali pouze papeži. Veškerý svůj život věnovali bohu a podpoře křesťanské společnosti. Díky poradci francouzského krále Guillaumea de Nogaret a jeho velmi dobře podaným argumentacím se široká veřejnost začala od řádu obracet zády, což vnímali templáři jako zradu.

Z dnešního pohledu nejlogičtější provinění, kterému řád čelil, bylo nařknutí jednotlivých bratrů z homosexuality. Naprosto logickým tvrzením by to bylo v myslí

---

⁷³ BARBER, s. 210.

⁷⁴ SEAN, s. 105.

⁷⁵ KARLEN, s. 57.

⁷⁶ BARBER, s. 206.

každého, který zná regule nejen templářů, ale většiny církevních řádů středověku. Jelikož templáři byli církevním řádem, museli dodržovat řeholi, jejíž součástí bylo také udržování celibátu a sexuální abstinence. Navíc řád byl určen pouze pro muže. Ať se v dnešní době homosexualita jeví normální, ve středověku to byl velmi vážný prohřešek. Už od počátku křesťanství upozorňovali duchovní na osud města Sodomy, na které se snesl boží hněv. Bylo vydáno mnoho spisů stavicí homosexualitu mimo zákon. Učinil tak císař Justinián, v letech (538–544), který ji prohlásil za nezákonnou.⁷⁷ Pokud bylo dokázáno, že takto zhřešil někdo z řádu, následky byly mnohem závažnější. Viník měl být podle zákona, který byl sepsán v Nábulu roku 1120, upálen.

Je opravdu pozoruhodné, jak se francouzským administrátorům a úředníkům pod vedením Guillaumea de Nogaret se podařilo účinně zaskočít a pošpinit řád. Filipův rádce přitom obratně využil uzavřenosti templářů před veřejností.⁷⁸ Je možné, že veškerá doznání nebyla ve skutečnosti tak závažná, jak by se zdálo. Problémem bylo, že i sebemenšího náznaku kacířství, který byl zaznamenán, de Nogaret využil. Teprve po úpravě všech doznání, byly zveřejněny obyčejným lidem, kteří samozřejmě podlehli informacím, které královský dvůr vydal. Filip a de Nogaret doufali v rychlou kampaň proti řádu.⁷⁹

4.3. Výslechy a komise

Soudy s řádem probíhaly na území celé Francie, někdy i několik najednou, proto bylo občas nutno svolávat více komisí. První jednání s templáři začala probíhat už krátce po jejich zatčení 13. října 1307. Jako první byl svolán sněm do města Troyes, který trval od 15. do 18. října 1307. Byl zde veden soud se třemi představiteli, kteří čelili výše uvedeným obžalobám – Jeanem de Genèfle, Nicolasem de Serre a Raoulem de Gizy.⁸⁰ Hlavní slovo měl francouzský inkvizitor Guillaume de Paris. Dva z obžalovaných se přiznali k plivání na kříž, zavrnutí Ježíše Krista a polibkům na pupek a konec páteře. O tři dny později, tedy 18. října 1307, stanuli de Genèfle a de Serre před komisí znovu. De facto zazněla stejná obvinění jako o tři dny dříve a jejich doznání bylo poměrně stručné. Proč nebyl u soudu také Raoul de Gizy? Ten byl vyslechnut v ten den, co proběhlo

---

⁷⁷ BARBER, s. 215.

⁷⁸ SUCHÁNEK, DRŠKA, s. 331.

⁷⁹ SEAN, s. 105.

⁸⁰ DEMURGER, s. 44.

druhé jednání s oběma dalšími templáři, ovšem na úplně jiném místě. Postup při tomto soudu byl prakticky naprosto stejný jako v předchozím případě. Pár dní po konci sněmu byli představení templáři převezeni do Paříže, kde byli předvoláni opět před komisí s naprosto stejně znějícími obviněními. Jeden z důvodů může být psychický nátlak na představitele řádu ve snaze získání důležitých informací.

Krátce po konci sněmu v Troyes zasedal už 19. října 1307 další koncil v Paříži, který trval až do 24. listopadu 1307. Hlavním sídlem sněmu se stal pařížský Templ, na kterém byla přítomna většina důležitých francouzských úředníků. Byl zde veden proces se 138 bratry templářského řádu, kdy během jejich uvěznění byli mučeni: *„jejich nohy byly dány do železného rámu, namazané sádlem nebo olejem a následně byli dáni před oheň.“*⁸¹ Vůdčí postavení měl při výslechu znovu již zmíněný Guillaume de Paris, který se však neúčastnil celého procesu, některé dny dokonce nebyl přítomen. Zajímavé je, že *„počet vyslychaných templářů byl nepravděelný, někdy to byl pouze jeden představený a jindy zas dvacet jedna. Bohužel nevíme, co bylo důvodem takovéto nekonzistentnosti procesů.“*⁸² Ze zápisů známe pouze délku soudů, obyčejní řádoví bratři byli pod inkvizičními otázkami pouze krátko. Dlouhé procesy se vedly s vysoko postavenými templáři, například s Jakubem z Molay. Výslech s velmistrem se nám dochoval a proběhl 24. října 1307. *„Z uvedeného zločinu kacířství, předveden jest osobně Jakub z Molay, velmistr řádu milice Templu. Vypověděl také pod přísahou, že když složil několik slibů pravidel řádu, vyzvali ho, aby zapřel Krista. Ten, který ho přijímal, mu kázal, aby na kříž plivl, on však plivl na zemi.“*⁸³ Tento výrok, že plivl na zem vedle kříže a ne přímo na něj, se v záznamech z výslechů objevuje poměrně často. Je vysoce pravděpodobné, že toto bylo templáři opravdu provozováno, avšak jako jakási forma psychického tréninku jednotlivých bratrů, pokud by ve Svaté zemi padli do zajetí saracénů. Opět se podařilo francouzským administrátorům tuto informaci použít v neprospěch řádu a upevnit tak představu o herezi templářů. Na sněmu se ze všech 138 představených bratrů nepřiznali jen čtyři, totiž Jean de Châteauvillars, Henri de Harcigny, Jean dit de Paris a Lambert de Thoisy.⁸⁴ Přesně nevíme proč, ale jedním

---

⁸¹ ADDISON, s. 140.

⁸² DEMURGER, s. 47.

⁸³ ČERNÝ, s. 139.

⁸⁴ DERMURGER, s. 47.

z důvodů je, že před komisí neřekli naprosto nic. To se ovšem zdá nepravděpodobné, protože všichni templáři byli vyslýcháni už dříve a co je hlavní, byli podrobeni mučením královskými inkvizitory. Díky velkému počtu doznání, můžeme vidět propracované inkviziční metody, které měli již dlouhou a zkušenou praxi, zejména díky procesům s heretickými katary.⁸⁵ Další důvod najdeme u samotné komise, před kterou předstoupili. Jednoduše jim nebyli kladeny stejné otázky jako ostatním členům řádu. Samozřejmě tyto výsledky, u kterých se nedospělo k doznání, nemohly překonat ostatní výpovědi, kde se předstoupení doznali. Inkvizice tyto templáře, co se nedoznali svých činů, brala poměrně vážně.

Poslední významný soud roku 1307 zasedal ve francouzském městě Nîmes. Před soud vstupovali obžalovaní od 8. listopadu do 15. listopadu 1307. Vystřídalo se zde 45 zatčených templářů. Samotná zasedající komise byla složena z administrátorů, právníků a inkvizitorů francouzského krále. Na první pohled se zdá, že tento soud ve městě Nîmes nebyl vůbec odlišný od procesu v Paříži; obžalovaným byla přečtena obvinění, kterých se měli dopustit - opět to bylo plivání na kříž, zřeknutí se Krista a homosexuální praktiky. Avšak velmi důležitý rozdíl mezi těmito dvěma soudy byl: „*V Nîmes byli inkvizitorům dovedeni rytíři, kteří se kompletně doznali ke svým prohřeškům. V Paříži byli předvedeni Templáři postaveni do stavu, učinit doznání.*“⁸⁶ Nad rámec zmíněných soudů probíhaly během roku 1307 soudy na řadě dalších míst v celé Francii, nebyly již však tak důležité (buď pro malý počet vyslýchanych osob nebo pro jejich nízký řádový status), jak vidíme např. v soudu probíhajícím ve dnech 28. na 29. října ve městě Caen. Celkem vzato byly veškeré soudy v této době naprosto zrcadlově stejné, pouze se lišil počet vyslýchanych templářů (v Caen bylo třináct příslušníků řádu). Během tohoto procesu je zajímavé, že templáře museli vyslechnout třikrát, což je rozdíl od soudů proběhlých v Paříži nebo v Troyes. Většina řádových bratrů se nakonec doznala, až na Jeana Pesnée, který se nechtěl přiznat, takže ho podrobili mučení, po nichž se doznal. Jiná komise zasedala v Cahors, kdy předstoupilo 44 bratrů mezi dny od 30. října do 27. listopadu, následně ještě pokračoval proces se sedmi templáři od 2. do 3. ledna 1308. Zde hlavní slovo jako inkvizitoři měli tři dominikáni společně s Barthélemy Gandeirem. Důležité bylo nařízení papeže ze dne 22. listopadu 1307, kdy vydal „*bulu Pastoralis*

---

⁸⁵ MALAŤÁK, Demeter, *Černý pátek uctivačů model*. In: Dějiny a současnost, 2007, 1, s. 38.

⁸⁶ DERMURGER, s. 51.

praeminentiae, jenž nařizovala všem evropským panovníkům uvěznit templáře a zajistit ve prospěch církve jejich majetek.“⁸⁷

Následoval soud v Carcassonne, kde předstoupilo jen šest templářů ve dnech od 8. do 13. listopadu. Postup komise byl i jako v předchozích procesech naprosto stejný, byla dokonce sdělena i naprosto stejná obvinění. Od sněmu v Caen až po soud v Carcassonne nebyly zasedající komise ani soudy ničím důležité, většinou se jednalo pouze s obyčejnými řádovými bratry nízkého postavení, kteří většinou neznali důležité informace.

Velmi důležitým proto byl proces v Notre Dame v Paříži, na kterém předstoupil před inkvizici samotný velmistr templářského řádu Jakub z Molay. Datum zasedání bylo stanoveno na konec roku 1307. Přesné datum se nedochovalo, ale mělo se jednat mezi 24. až 26. prosincem. Důležitým faktorem tohoto soudu bylo složení zasedající komise, jelikož v předchozích byli pouze královi přívrženci a nyní se měli templáři doznat za přítomnosti papežského výboru.⁸⁸ Velmistr byl už jednou nucen vypovídat v Paříži 24. října 1307, kdy *„se zřekl Krista pouze ústy a ne srdcem, plivnul vedle kříže, ne na něj. Bylo to minimální doznání, které však králi stačilo.*“⁸⁹ Nyní když opět předstoupil, tak se jeho výpověď zásadně lišila. Jediné, co doznal, bylo mučení, které musel podstoupit. Ostatní obvinění templáři přiznali naprosto to samé jako jejich velmistr, což mohlo velmi snadno zničit úsilí Filipa IV. Jiné zdroje uvádějí, že velmistr řádu *„zorganizoval odpor proti výslechům, kdy poslal do každé cely, kde byli templáři, voskovou destičku, na které byly údaje ohledně kardinálů a jejich šance změnit výpověď.*“⁹⁰ Následně se celkově psychicky zvedla morálka zadržených rytířů. Po konci sněmu došlo v lednu 1308 k zajímavé události. V tu dobu přišla papeži zpráva o sněmu v Notre Dame, kdy následně omezil pravomoci francouzské inkvizice v záležitosti výslechu templářů povolené Guillaumem de Paris o několik měsíců dříve.⁹¹ Důvodem papeže byla snaha přesunout výslechy pod církevní dohled. Jako důvod uvedl neinformovanost o průběhu procesů. I samotné zprávy kardinálů o soudech vnímal

---

⁸⁷ SUCHÁNEK, DRŠKA, s. 332.

⁸⁸ SEAN, s. 105.

⁸⁹ DERMURGER, s. 60.

⁹⁰ FRALE, s. 180.

⁹¹ Tamtéž, s. 181.

velmi skepticky a ne úplně jim věřil. Jeho názor se změnil až v létě, kdy se několik templářů přiznalo k činům před samotnou papežskou kurií. Následně papež obnovil moc inkvizice ve Francii. Zde je nutné zhodnotit samotnou postavu Klementa V.

Ačkoliv je často připomínán jako slabý papež a loutka francouzského krále, musí být řečeno, že v otázce templářů byl často proti Filipovi. Na druhou stranu to nebyl papež, jako jeho předchůdce Bonifác VIII., který by francouzského krále Filipa IV. Sličného ihned exkomunikoval. Proč byl Klement V. takto shovívavý s Filipem, když jasně zasahoval vůči autoritě katolické církve? Bylo to tím, že Klement byl francouzského původu a díky Filipově pomoci se dostal na papežský stolec. Navíc se obával, aby nedopadl jako Bonifác VIII., který zemřel nejspíše na následky zranění, které utrpěl v roce 1303, kdy francouzský král vtrhl do jeho papežského paláce, kde byl uvězněn.⁹² (Bonifác 11. října 1303 v Římě na následky šoku zemřel). Od té doby byly další hlavy katolické církve spíše figurkou francouzského krále a potvrdilo to tzv. avignonské zajetí počínaje rokem 1304. Avšak král chtěl papeže přesvědčit o správnosti svých činů. Zde si můžeme všimnout, jak moc důležitý byl papež pro krále. Filip IV. se nechtěl papeže zbavit, jeho cílem bylo získat papeže na svoji stranu, aby následné zrušení řádu bylo úředně potvrzeno samotným nejvyšším představitelem katolické církve, čímž by vše bylo právně potvrzeno. Jednou z největších králových opor byly již zmíněné univerzity, kde se snažil právně zajistit své postupy. „*Když se začátkem roku 1308 do celé situace vložil papež, byla pro krále prioritou získat jej na svou stranu a přesvědčit ho, že se v otázce hájení templářů mýlil.*“⁹³ Proto se obrátil na univerzity s důležitými dotazy ohledně řádu a papeži. Jednou z nejdůležitějších a nejvážnějších otázek byla, zda francouzský král může řád templářů nechat rozpustit a zda musí čekat na jejich úplné doznání, pokud se tak stane, a řád bude rozpuštěn, komu připadne bohatství templářů – zda francouzskému králi, nebo bude posláno do Svaté země v podobě další výpravy anebo případně církvi. Na odpověď těchto poměrně složitých otázek musel Filip čekat dva měsíce a to od ledna 1308 až do konce března 1308.

V létě roku 1308, přesněji od června do srpna, byli templáři předvedeni před samotného papeže ve městě Poitiers. Ještě předtím napsal Filip IV. dva dopisy.

---

⁹² READ, s. 258.

⁹³ DERMURGER, s. 76.

V prvním vysvětloval důvod držení templářů, který měl zabránit jejich útěku. Druhým bodem tohoto dopisu bylo držení bohatství řádu, aby po zrušení nespadlo do špatných rukou. Následně král vyslal sedmdesát dva templářských rytířů do papežových rukou,⁹⁴ přičemž se o této akci zachovalo jen malé množství informací. Víme, že královým cílem bylo získání přízně papeže pro své další ofenzivní akce proti templářům.⁹⁵ Problémem bylo, že mezi předanými rytíři nebyl velmistr Jakub z Molay, ani jiní vysoko postavený templáři, jelikož zůstali ve městě Chinon. Král a jeho stratégové zdůvodnili tento čin tím, že vedoucí představitelé jsou ve špatném zdravotním stavu a cestu by nemuseli přežít.⁹⁶ V historických záznamech máme bohužel o těchto výpovědích pouze málo informací. I přes to známe většinu rytířů, kteří byli vyslýchaní, víme také, že pocházeli ze všech koutů Francie. Nelze říci, že by všichni templáři byli posláni najednou, spíše byli posíláni do Poitiers po skupinách sedmi až osmi osob, kdy první rytíři řádu dorazili už 27. června. Například nemáme záznamy z dlouhé cesty templářů poslaných ze vzdálenějších koutů Francie. Samotné výslechové procesy byly rozděleny do dvou fází. V první museli obvinění předstoupit před komisi složenou kardinály, a to od 28. června do 1. července. Další část probíhala před samotným svatým otcem osobně, od 2. července. Papež pověřil tímto úkolem pět kardinálů: Thomas Jorz, Beranger Frédo, Étienne de Suisy, Landolphe Brancacci a Pierre Colonna. Bylo jim nařízeno vyslechnout osobně určitý počet podezřelých. Všichni byli svoláni 2. července na shromáždění iniciované papežem. Nutno říci, že byl přítomen i francouzský král a jeho poradci.⁹⁷ Byly zde probírány jednotlivá doznání templářů. Předstoupit museli ještě jednou před stejnou komisi kardinálů a to 10. července. Ze zprávy Jeana Bourgogna Aragonskému králi víme, že zde bylo přítomno asi padesát bratrů řádu.⁹⁸ Později se opět řešila otázka jednotlivých doznání, bylo dokonce dáváno rozhřešení i přes to, že řád zatím nebyl zrušen, mohli si zatím nechávat symboly kříže, dokonce se mohli i účastnit bohoslužeb. Z tohoto soudu vyšel nepsaný vítěz a tím byl Filip IV., jelikož doznání, která byla zaznamenána, jen potvrzovala tvrzení francouzského krále. Na druhou stranu byl papež stále skeptický ohledně viny řádu. Bylo pro něj klíčové, aby vyčkal na konci

---

⁹⁴ SEAN, s. 106.

⁹⁵ THÉRY, s. 122.

⁹⁶ FRALE, s. 182.

⁹⁷ PernoUD, s. 118.

⁹⁸ DERMURGER, s. 92.

všech výslechů, než by došel závěru. Klement sám ve svém dopise napsal své skeptické postavení na rozhodnutí biskupů z 3. července 1308.⁹⁹

Po tomto soudu byla sestavena komise, která zasedala v srpnu ve městě Chinon od 17. srpna do 20. srpna 1308. Důvodem bylo, že na předchozím sněmu v Poitiers nebyl přítomen z žádných vysoko postavených templářů.¹⁰⁰ Při jejich přesunu se dostali právě pouze do Chinonu, kdy francouzský král zdůvodnil rozhodnutí nepokračovat v cestě kvůli špatnému zdravotnímu stavu zadržených, jak již bylo zmíněno výše. Ovšem zde nemáme žádné konkrétní záznamy, tudíž se mohlo jednat opravdu o špatný zdravotní stav nebo pouze o záminku Filipa IV. ve snaze neposkytnutí výslechu významných templářů před samotným papežem, jelikož pokud by zásadně změnili své výpovědi, mohlo to francouzskému králi přinést velké problémy. Papež vydal dvě buly: *Facies misericordiam a Regnas in coelis*, kde osobně požaduje výslech Jakuba z Molay a dalších vysokých templářů.¹⁰¹ Svatý otec, sídlící ještě v Poitiers, měl naplánovanou cestu na 13. srpna, ještě však před svým odjezdem jmenoval tři kardinály, kteří měli předběžně vyslechnout zatčené rytíře a po papežově příjezdu ho informovat. Zmínění tři kardinálové byli Beranger Frédo, Étienne de Suisy a Landolphe Brancacci. Po dosažení cíle jako prvního vyslechli Raimbauda de Carob, Geoffroye Charney a Geoffroye Gonneville. To byli templáři vyslechnutí 17. srpna. Další, kdo předstoupil před kardinály, byl Hugh Pairaud dne 19. srpna. O další den později byl předvolán samotný Jakub z Molay. Zajímavé je, že ostatní již vyslechnutí byli přivoláni zpět a museli si vyslechnout opět svá obvinění a přiznat je. Samotná obvinění se opět nijak nezměnila od ostatních soudů. Následně kardinálové poslali dopis králi o templářských doznáních. Poměrně dlouho se spekovalo, zda se opravdu takové zasedání odehrálo, jelikož se nedochovaly konkrétní záznamy. Až v roce 2001, byl ve Vatikánském archivu objeven tzv. Chinonský pergamen, který jednoznačně dokládá existenci procesu.¹⁰²

Od srpna 1308 až do jara 1309 probíhaly další výslechy ve francouzském městě Clermont. Nesly se v duchu Klementovy nově vydané buly „*Faciens*

---

⁹⁹ FINKE, Heinrich (ed.), *Papsttum und Untergang des Templerordens*, Münster i.w. 1907, s. 296.

¹⁰⁰ BARBER, s. 125.

¹⁰¹ DERMURGER, s. 99.

¹⁰² HAAG, *Zkáza Templářů*, s. 293.

misericordiam,¹⁰³ která obsahovala osmdesát osm otázek pokládané zatčeným. Práce kardinálů trvala poměrně dlouho, důvodem byly stálé rozepře mezi církví a královskou správou, která nechtěla předat níže postavené templáře do jejich rukou. V této době se papež přesunul zpět do Avignonu, kam dorazil až v březnu 1309. Jeho hlavním problémem bylo, co se stane s bohatstvím řádu. Proto už na počátku roku 1309 napsal dopis francouzskému arcibiskupovi, kde přebírá odpovědnost za majetek řádu. Král odpověděl papeži, kdy ho nařknul, že se nechává příliš unášet. Vzbudilo to ihned několik otázek, jako například, zda mají templáři být souzeni na základě podezřelých výpovědí z roku 1307, nebo zda mají být vyslechnuti znovu. Papežovou odpovědí bylo, že představitelé řádu budou vyslechnuti komisí, i přes výpovědi z roku 1307. Zachovaly se nám poměrně podrobné zápisy z procesu, proto i dnes víme přibližné umístění. Přibližné místo, kde se výsledky odehrávaly, se nazývalo pouze palác,¹⁰⁴ který měl stát někde na severní straně města. Zde bylo předvedeno několik desítek templářů a následně jim byla přečtena jejich jména seřazená podle jejich doznání. Ti, co se přiznali, byli přečteni jako první. Ti, co se přiznali a následně odmítli, byli přečteni jako druzí. Důvodem byla snaha oddělit je pro další následné výslechy. Bylo nařízeno, že pravda musí být vyslyšena za každou cenu. Hlavní pozornost se věnovala těm rytířům, kteří se neustále odmítali přiznat, než těm, co se již přiznali, ačkoliv následně své výpovědi odmítly. Součástí toho byla tortura. Obvinění byla naprosto jasná. Plivání na kříž, zřeknutí se Krista, homosexuální praktiky. Konečné zápisy a poznámky byly odeslány arcibiskupovi z Bourges.

Je nutno dodat, že většina doznání byla vynucena díky mučícím praktikám jako u ostatních výslechů. Jak fyzických, tak i psychických. Někteří historikové se pozastavují nad tím, jak řád takto zocelený řád, mohl podlehnout mučením. Francouzský král byl dobře připraven. Dal pokyn, aby se templáři jednoznačně doznali, pokud to bylo nezbytně nutné uchýlit se k mučení. „*To bývalo až nelidsky kruté. Velká část vězňů zemřela při takzvané církevní proceduře.*“¹⁰⁵ Tudiž, pokud nějaký z bratrů nebyl ochoten se přiznat, byl předveden k mučení. Délka tortury byla různá, obvykle záleželo na vůli jedince, avšak i ten nejodhodlanější templář nakonec podlehl.

---

¹⁰³ ADDISON, s. 143.

¹⁰⁴ DERMURGER, s. 110.

¹⁰⁵ HAAG, *Zkáza Templářů*, s. 286.

Je možné předpokládat, že první opravdová komise zasedala až v Paříži v roce 1309. Do té doby byli hlavní představitelé výslechů královi věrní stoupenci, tudíž činili pouze to, co bylo v zájmu krále. Následně byli na koncilech přítomni v komisi i zástupci papeže. Zde tak můžeme vidět neustálý souboj mezi králem a hlavou katolické církve.

Od 28. dubna 1310 se soud přenesl do opatství Sainte-Geneviève v Paříži,¹⁰⁶ kde zasedal až do 3. listopadu. Datum a místo koncilu však bylo neustále oddalováno a přesouváno, nejdříve do 17. prosince a nakonec až do 22. března 1311. Proč se vůbec sněm neustále přesouval? Důvodem bylo nalezení vhodného místa, kam by se vešla zasedající komise společně s obviněnými templáři. To mělo velký dopad na psychický stav zadržených, kdy s každým přesunem mohli jen očekávat, co nastane. Dalším důvodem, proč komise, ve které byli už papežští vyslanci, zasedala až dva roky po zatčení představitelů řádu a prvních soudů byl, že se nechtěli dostat mezi papeže a francouzského krále.

Během onoho pátku 13. se sice podařilo zatknout mnoho templářů, avšak nebyli to určitě všichni na území Francie. Proto se na jaře 1310 objevuje první z řad templářů, který se rozhodl obhájit svůj řád. Byl jím Ponsard de Gisy preceptor z Payens,¹⁰⁷ který byl však ihned po příjezdu zatčen. Dalším byl Geoffroy de Gonneville, který řekl, že není hoden bránit svůj řád a bude mluvit pouze před papežem.¹⁰⁸ Takových bylo i mnoho dalších, co chtěli zastupovat svůj řád. Komise se proto sešla v únoru 1310 v Paříži k vyslechnutí všech přítomných bratrů, jenž přijeli hájit řád. Počátek však byl odložen na 6. února, kvůli nepříznivým podmínkám. Průběh byl takový, že byli vždy vyslýcháni postupně, vždy jeden rytíř přítomen před komisí. Následující den, 7. února, přijela skupina třiceti dvou rytířů připravena hájit řád. Takový způsobem přijížděli templáři z celého království až do 27. února, kdy se následný přísun bratrů zpomalil až nakonec 2. května přijely dvě poslední skupiny odhodlané bránit templářský řád. Vcelku mělo přijít bránit svůj řád 659 bratrů, avšak takové množství by nezvládli vyslechnout, alespoň ne v krátké době. Proto byla přibližně polovina přesunuta do jiných částí království k výslechu. Ze všech přítomných bratrů nebylo několik desítek předvedeno před komisí. Důvodem byla nepřesnost zapisovatelů, kdy se neobtěžovali

---

¹⁰⁶ READ, s. 276.

¹⁰⁷ CAUZONS, s. 271.

¹⁰⁸ BARBER, s. 151.

zapsat například nepřítomnost z důvodu nemoci nebo smrti. Kdyby tomu tak bylo, chybělo by pouze pár bratrů. Otázkou zůstává, proč někdy chybělo i několik skupin rytířů. Bohužel k tomuto se historické záznamy nedochovaly. Papež nechtěl další rozkoly mezi králem, proto nechal templáře vsadit do vězení. Pokud svoji pozornost zaměříme na držení templářů v Paříži, najdeme většinu ve vězení pařížského Templu. I přesto bylo nutné otevřít nové vězení.

Krátce na to, začali nově zatčení rytíři dokazovat svoji odvahu a odhodlání pro své přesvědčení.¹⁰⁹ To mělo kladný vliv na podlomené psychické zdraví templářů, kteří byli zatčeni už v roce 1307. Získali tak přesvědčení, že řád bude zproštěn obvinění. Obsah textů dochovaných z obhajob řádu, byl ve všech případech rozdělen na dvě části. V první byl řád hájen jako jakýsi nástroj katolické církve, ve druhé části byla odmítnuta veškerá přiznání ohledně řádu, jelikož byla vyřknuta pod nátlakem a mučením. „*Všichni žádali, aby byli propuštěni s možností stále obhajovat svůj řád zvolenými zástupci, přítomnost na dalším koncilu a zproštění obviněných.*“¹¹⁰ Na jejich obranu byl povolán Hélie Aymeri, který pronesl velmi silnou řeč na obranu templářů, která jako sekundární prvek měla pozitivní vliv na psychiku zatčených. Následně takto vystoupili ještě další čtyři představitelé na obranu řádu. Byli to Pierre de Bologna, Renaud de Provins, Bertrand de Sartiges, Guillaume de Chambonnet.

Důležitým koncilem se stal ten ve městě Sens v květnu roku 1310, kdy došlo už k prvním rozsudkům nad templáři.¹¹¹ Hlavním představeným zasedající komise byl zrovna zvolený arcibiskup ze Sens, vlastním jménem Philippe de Marigny, jejíž hlavním obžalovaným byl Pierre de Bologne. Ten předložil své memorandum a požádal, aby byli on a jeho bratři předvedeni před papeže co nejdříve to bude možné.¹¹² Právě arcibiskup ze Sens mohl soudit individuálně templáře v rámci své jurisdikce,¹¹³ to už bylo dáno od dob Římské říše. Později napsal de Bologne ještě jeden dopis přímo arcibiskupovi. Následně to vyvolalo reakci u zbytku komise, která s tímto počínáním nebyla úplně spokojena. V čem spočíval problém? Jejich starostí bylo, že takovéto

---

¹⁰⁹ FRALE, s. 197.

¹¹⁰ DERMURGER, s. 167.

¹¹¹ BARBER, s. 134.

¹¹² DERMURGER, s. 177.

¹¹³ READ, s. 280.

individuální zprávy jednomu ze členů zasedání budou vést k rozporům a sníží se tak i autorita komise. Následně tak musel arcibiskup omezit tento individuální přístup. Dne 11. - 12. května byli předvedeni dva bratři, kteří byli vyslýcháni před soudem v Poitiers. Opět komise přednesla již známá obvinění, ke kterým se přiznali. Je nutno dodat, že před komisy předstoupilo i mnoho jiných templářů, avšak nízkého původu, tudíž se často nedělali zápisy. Hned druhý den ráno se sešel koncil v Sens pod vedením Philippe de Marigny, kde bylo padesát čtyři templářů odsouzeno k smrti upálením za opětovné kacířství.¹¹⁴ Tento čin opravdu psychicky zasáhl ostatní uvězněné templáře, které již ten samý den nebylo možno vyslechnout. Následně se uvěznění bratři začali přiznávat ke svým činům, které dokonce nespáchali. Později bylo ještě 26. května pět bratrů z řádu odsouzeno k smrti upálením, vykonáno tak bylo následující den. Dne 18. srpna byli čtyři další templáři obviněni a také jako jejich předchůdci byli upáleni.¹¹⁵ Tímto skončil koncil v Sens. Je nutno zmínit, že upalování neprobíhalo pouze na koncilu v Sens. Mnoho rytířů bylo upáleno v Paříži, Normandii nebo v Lotrinsku.

4.4. Zrušení řádu a upálení Jakuba z Molay

Veškerá dokumentace z Poitiers, která přišla v roce 1311, postavila papeže do těžké situace.¹¹⁶ Stále nevěřil obviněním vzneseným vůči řádu, avšak informace z výslechů byly naprosto proti řádu. Proto bylo rozhodnuto o posledním koncilu, který může být datován od 16. října 1311, až do odsouzení velmistra řádu v roce 1314 ve Vienne. Na tomto koncilu je zajímavé, že hlavním tématem byla samozřejmě hereze templářů, ale probíraly se zde i jiné křesťanské otázky: To je jeden z důvodů, proč sněm zasedal až do roku 1314. Mezi další témata, která byla projednávána, patřila reforma církve a pomoc ve Svaté zemi.¹¹⁷ Papež chtěl jednat na velkém shromáždění, tudíž vyslal zprávy do všech evropských zemí. Koncilu se měli účastnit nejrůznější církevní představitelé z celé Evropy, samozřejmě i významní panovníci dostali pozvání. Realita byla naprosto jiná, než Klement očekával, velké množství církevních zástupců se neobtěžovalo nezúčastnit sněmu. Co se týče panovníků a šlechticů, tak nepřijel nikdo až na francouzského krále Filipa IV., který dorazil až v roce 1312. Takto psal Filip IV. papeži

---

¹¹⁴ PERNOUD, s. 124.

¹¹⁵ ADDISON, s. 162.

¹¹⁶ FRALE, s. 197.

¹¹⁷ BARBER, s. 259.

o nutnosti zrušení řádu. „*Nejsvětějšímu otci v Pánu, Klementovi, z Boží prozřetelnosti přesvaté římské a obecné církve papeži. Výsledky šetření podniknutých proti bratřím a řádu milice Templu zjevily či dokázaly takové a tak veliké kacířské bludy a hanebné zločiny jejich, že proto zmíněný řád právem musí být zrušen.*“¹¹⁸ Hlavní slovo měl na koncilu papež, díky tomu že měl přístup k dokumentům a informacím, týkajících se výsledků templářů. Na druhou stranu je nutno podotknout samotné složení církevních hodnostářů na koncilu. Jak již bylo řečeno velké množství zástupců nedorazilo, ti kteří se zúčastnili koncilu, byli z větší části z Francie, přičemž otázkou zůstává, do jaké míry stáli za papežem nebo za králem. Rytíři Templu měli být souzeni podle práva, tudíž měli právo se obhájit. Proto měl být zvolen zástupce, který by hovořil na obranu řádu. Důsledkem bylo pozvání nezatčených templářů na koncil. Následkem se objevilo 4. prosince celkem devět zástupců řádu, kteří sami sebe nazývali Obránci řádu.¹¹⁹ Papeže to velmi rozrušilo, jelikož v době jejich příchodu nebyl na koncilu přítomen. Jeho okamžitou reakcí bylo jejich neprodlené uvěznění, aby nedošlo k dalšímu prodlužování sporu, který by ohrozil jeho pontifikát. Proto na konci prosince vzešla otázka: „*Měl by kdokoliv mít možnost obhajovat řád templářů? Měla by být možná obrana devíti templářů, kteří se sami nabídli?*“¹²⁰ Nakonec bylo svoleno s obhajobou řádu. Ke konci roku napsal papež dopis anglickému králi, kdy ho zasvětil do myšlenky možného rozpuštění řádu. Právě v tomto dopise je první papežova zmínka o konci řádu. Jeho plánem bylo zrušit řád a jejich bohatství následně přesunout ke Špitálníkům. Z pohledu papeže to byl rozumný krok, jelikož by tak zabránil, aby obrovský majetek Templu spadl do rukou šlechty. Papež chtěl celou záležitost vyřešit rychle, to nebylo možné díky absenci množství biskupů a arcibiskupů a příjezdem francouzského krále, který svolal shromáždění, zasedající do 16. února 1312 ve městě Lyon, avšak to nepomohlo uklidnit debaty.¹²¹ O den později tedy 17. února 1312 se Filip IV. dostavil na koncil ve Vienne v doprovodu Guillaumea de Nogaret a Guillaumea de Plaisans, kteří byli hlavními představiteli snažící se o zkázu řádu. Měli sraz se čtyřmi kardinály – Arnaud de Pellegrue, Arnaud de Canteloup, Berenger Frédol a Nicholas de Fréauville.¹²² Ihned po

---

¹¹⁸ ČERNÝ, s. 147.

¹¹⁹ BARBER, s. 262.

¹²⁰ PERNOUD, s. 126.

¹²¹ DERMURGER, s. 222.

¹²² PERNOUD, s. 126.

příjezdu si začal francouzský král počínat až příliš agresivně. Nejdříve, jak již bylo zmíněno, proběhla schůzka s kardinály a dne 20. března přišlo k městu Vienne malé francouzské expediční vojsko. Tato akce poměrně dosti zaskočila papeže, který věděl nutnost odpovědi na takovou akci. Proto o dva dny později 22. března 1312 vydal bulu *Vox in excelso*,¹²³ v jejímž textu bylo uvedeno rozpuštění řádu. „*Zvažující stejně tak, že římská církev již zrušila slavné řády pro činy mnohem menší než zde jmenované, aniž by dokonce byla bratrům přiřčena vina. Mimo to si vyhrazujeme osoby a majetky tohoto řádu k rozhodnutí a užití našeho apoštolského stolce.*“¹²⁴ Takto tedy pojednává část buly o řádu. Můžeme pouze polemizovat, do jaké míry byl papež přesvědčen o vině či nevině řádu, každopádně to mělo velký vliv převážně na evropské země kromě Francie. Po zrušení řádu vznikla otázka ohledně bohatství, kterým templáři disponovali, samozřejmě největší nárok si činil Filip IV., který chtěl jednoduše získat finance. Následkem toho propukla na koncilu vášnivá debata mezi kardinály. Na jedné straně byli kardinálové podporující papežův návrh, aby bohatství řádu bylo převedeno pod správu špitálnického řádu a následně použito na podporu území ve Svaté zemi. Logicky odpůrci tohoto návrhu byli kardinálové podporující francouzského krále. Dne 24. srpna 1312 napsal král papeži dopis, ve kterém souhlasil s převedením majetku pod Špitálníky pod podmínkou jejich reformace.¹²⁵ I tento poměrně shovívavý postoj k návrhu papeže měl jeden zásadní důvod. Majetek měl být převeden pod podmínkou, že francouzská koruna dostane podíl jako náhradu za veškeré výdaje spojené s řádem. Tato komplikovaná situace byla vyřešena papežem, který vydal bulu *Ad providam*,¹²⁶ kde byl majetek templářů převeden pod špitálnický řád. Filip IV. Sličný nakonec dostal odškodnění, kdy v roce 1313 byl odškodněn částkou dvěstě tisíc liber, kdy i jeho syn Ludvík dostal dalších šedesát tisíc liber.¹²⁷ Krátce na to vydal papež další bulu s názvem *Considerantes dudum*, kdy povolil všem soudům v království rozhodnout o osudu templářů.¹²⁸ Někteří byli jednoduše propuštěni, ale většina se musela podrobit dalšímu výslechu a následnému postavení se před soudní komisí. Nejvážněji se vedl proces

---

¹²³ FRALE, s. 197.

¹²⁴ SUCHÁNEK, DRŠKA, s. 333.

¹²⁵ BARBER, s. 270.

¹²⁶ FRALE, s. 198.

¹²⁷ ADDISON, s. 190.

¹²⁸ SEAN, s. 109.

s těmi rytíři, kteří byli usvědčeni jako opětovní kacíři. Je nutno podotknout, že v bule nebyl záznam o možnosti upalování.

Otázka stále zůstávala nad uvězněnými templáři. Několik málo rytířů bylo propuštěno, obvykle byli nízkého postavení a nedrželi důležitou pozici v řádu. S templáři vysokého postavení, včetně velmistra Jakuba z Molay, byla na papežovo příkaz v prosinci 1313 sestavena komise, která měla rozhodnout o osudu posledních čtyř templářů. Oni čtyři muži byli velmistr řádu Jakub z Molay, Hugh Pairaud, Geoffrey Charnay a Geoffrey Gonneville. Komise, která měla rozhodnout o jejich trestu byla složena z kardinálů: Nicholas de Fréauville, Arnold de Auch a Arnold Nouvel. Kvůli jejich držení ve vězení v Paříži, přesněji byli čtyři templáři uvězněni v Templu, bylo i místo koncilu zorganizováno v Paříži. Přesné místo bylo určeno na náměstí před katedrálou Notre – Dame naproti severnímu portálu.¹²⁹ Na konečném rozhodnutí bylo přítomno i mnoho učenců, intelektuálů i profesorů. Zmínění kardinálové přijeli do Paříže v březnu roku 1314, kdy hlavní líčení s templáři proběhlo 18. března. Obžalovaní byli předvedeni před katedrálou, kde jim byly zopakovány jejich prohřešky, hlavně ten, v němž se dopouštěli kacířství. Následně byli odsouzeni k doživotnímu žaláři. Hugh Pairaud a Geoffroy Gonneville tento trest přijali. Pro překvapení všech tento rozsudek neunesl tehdy už sedmdesátiletý velmistr Jakub z Molay, kdy jednoznačně doživotní žalář odmítl a přímo před kardinály začal svůj řád obhajovat. K velmistrovi se přidal také Geoffroy Charney, který taktéž odmítl žalář. Zachoval se i záznam jeho protestu. „*Budu následovat cestu svého mistra, jako mučedník, kterého jste vy zabili. To jest co jste provedli a ne z boží vůle v tento den. Zemřu v řádu jako on!*“¹³⁰ Zde nastal problém, jelikož po svém odmítnutí přiznání mohli být usvědčeni jako opětovní kacíři. Trest byl v takovémto případě naprosto jednoznačný, tedy upálení. Okamžitě byli oba templáři zatčeni a uvězněni. Z králova příkazu byli ještě ten samý den odsouzeni k trestu smrti upálením. Oba rytíři byli převezeni na „*malý ostrov Île de Javiaux*“¹³¹ na řece Seině, který byl v této době nazýván jako ostrov Židů.¹³² Zde byli oba templáři za přítomnost francouzského krále upáleni. Dochoval se nám i záznam posledních slov Jakuba

---

¹²⁹ DERMURGER, s. 231.

¹³⁰ SEAN, s. 111.

¹³¹ HAAG, *Templáři*, s. 222.

¹³² DERMURGER, s. 232.

z Molay, zapsaný v kronice Guillaumea de Paris, který byl přítomen rozsudku. Poslední slova velmistra zněla takto: „*Aspoň mi, páni, dovolte, abych své ruce sepnul a k Bohu se pomodlil, neboť nadešla má chvíle. Zde vidím svůj ortel a smrti se odevzdávám sám, Bůh ví, kdo se zmýlil a hřešil.*“¹³³

---

¹³³ DERMURGER, Alain, *Jakub z Molay*, Praha 2011, s. 189.

5. Závěr

Po konci první křížové výpravy a dobytí Jeruzaléma křížáckými vojsky se začalo velké množství lidí ze všech vrstev obyvatelstva vydávat na dlouhé poutě do Svaté země. Velmi často se tak poutě stávaly terčem útoků muslimských kmenů, které často prodávaly zajatce do otroctví a sledovaly tak vlastní zájmy. Byly to právě útoky, které zanedlouho vyvolaly otázku ochrany poutníků. Právě v této době se zrodil templářský řád pod vedením Huga z Payens a dalších osmi rytířů, jejichž primárním úkolem byla ochrana poutních cest. Netrvalo dlouho a k řádu se začalo přidávat mnoho dobrovolníků.

Za poměrně krátkou dobu si řád získal mnoho příznivců i mezi evropskými panovníky. Nejpočetněji byl řád ve svých počátcích zastoupen na území Francouzského království. Ostatně i první velmistr řádu pocházel z Francie. Netrvalo dlouho a ve prospěch templářů plynuly různé dary, ať už v podobě financí, tak i rozsáhlých statků. Bylo to především způsobeno myšlením středověkého člověka, jenž si myslel, že tak dojde snadněji ke spáse. Proto řád získal početné statky, hlavně na území Francie, odkud rychle expandoval do sousedních zemí. Díky těmto darům se v řádu následně rozšířilo další řemeslo, jímž bylo bankovníctví. Na svou dobu byl tento systém velmi propracovaný a můžeme ho pokládat za základ dnešního moderního finančnictví. To bylo nedílnou součástí řádu, kdy templáři půjčovali peníze na úrok, ze kterých následně financovali další výpravy do Svaté země a občas i platili za výkupné, což se projevilo za francouzského krále Ludvíka IX., který padl do zajetí a templáři mu pomohli na svobodu zaplacením části výkupného.

Ke konci 13. století byli templáři velmi mocným řádem s řadou privilegií a zodpovídali se pouze papeži. Hlavní důvod jejich moci však tkvěl v penězích. Řádu postupem času začalo dlužit velké množství jak francouzských, tak ostatních šlechtických rodů z evropských zemí. Často byly dluhy placeny formou darování různých statků a práv. Nejvýznamnějším dlužníkem se stal francouzský král Filip IV. Sličný. S jeho osobou se začínají odvíjet události vedoucí ke koncu řádu. Dnes můžeme pouze soudit, jak moc byla pravdivá obvinění proti řádu, která vznesl Filip IV, a jak moc jim sám francouzský král věřil. Jisté však je, že jeho hlavním motivem byla snaha o zisk bohatství, kdy vyřešil dva problémy najednou. Podařilo se mu získat finance na splacení svých dluhů a omezit církevní moc ve Francouzském království. Ke druhému

bodou pak dále napomohla volba nového papeže, jímž se stal Kliment V., který byl mnohem více smířlivý než jeho předchůdce Bonifác VIII. Postoj Klimenta V. v otázce templářů a Filipa IV., byl ovlivněn i jeho samotnou volbou, kdy to byl právě francouzský král, který značně podporoval zvolení Klimenta. Dále i tím, že nový papež byl francouzského původu a v této době sídlil v Avignonu, kdy je datován počátek tzv. avignonského zajetí. Můžeme předpokládat, že zvolení nového vůdce katolické církve v podobě Klimenta V. jednoznačně posílilo královu pozici ve sporu s templáři - za jeho předchůdce by se jen obtížně podnikaly jakékoliv radikální kroky vůči řádu.

Z pohledu Filipa IV. takovýto zásah proti řádu nebyl nijak neobvyklý. Už několik let předtím se mu podařilo získat majetek od italských bankéřů, které nechal vyhnat, a následně i židů. Je proto nutné ve veškerých obviněních vznesených proti templářskému řádu hledat možnost získání financí. Úspěchu plánu na zrušení řádu také přispěla samotná povaha této instituce, tedy uzavřenost před veřejností, kdy obyčejný člověk nevěděl, co se děje uvnitř řádu. To je také důvod, proč byli po zatčení 13. října 1307 představitelé řádu uvězněni a mučeni. Záměrem francouzského krále bylo, aby se přiznali ke svým kacířským činům a aby se veřejnost dozvěděla pouze upravené informace diskreditující vysoké představitel řádu. Záměr prohlásit templáře za heretiky byla pro Filipa IV. dobrým způsobem, jak zakrýt jeho hlavní záměr, tedy získání financí. Proto i samotné procesy s jednotlivými představiteli řádu byly zaměřeny pouze na to, aby se obvinění přiznali ke svým činům a řád byl neprodleně rozpuštěn. Tak se i stalo po vydání papežské buly *Vox in excelso*. Jejím obsahem bylo převedení templářského majetku pod řád Špitálníků. Část bohatství bylo převedeno francouzskému králi jako kompenzace za výdaje spojené s řádem. Díky tomu získal Filip IV. Sličný finance potřebné do své pokladny. V tomto závěru konce řádu můžeme vidět ovlivnění papežské kurie francouzským dvorem, kdy vydání buly mělo zamezit dalšímu sporu mezi králem a papežem, kdy mohla hlava katolické církve ztratit svůj pontifikát. Následné upálení velmistra Jakuba z Molay a Geoffroye Charney bylo už pouze symbolickým aktem za zrušením řádu templářů.

Soupis pramenů a literatury

a) Prameny

CAUZONS, Thomas, *La magie et la sorcellerie en France*, Toronto 1910.

ČERNÝ, Václav, *Templáři, křižáci a kacíři ve starých francouzských kronikách*, Praha 2009.

FINKE, Heinrich (ed.), *Papsttum und Untergang des Templerordens*, Münster i.w. 1907.

HROCHOVÁ, Eva (ed.), *Křížové výpravy ve světle soudobých kronik*, Praha 1982.

PROKOP, Josef (ed.), *Křížové výpravy očima arabských kronikářů*, Praha 2010.

b) Literatura

ADDISON, Charles G., *The history of the knights templars*, New York 2012.

BARBER, Malcolm, *The trials of the Templars*, New York 2006.

BURMAN, Edward, *Templars knight of god*, Wellingborough 1986.

CERRINIOVÁ, Simonetta, *Templářská revoluce*, Praha 2013.

DEMURGER, Alain, *The persecution of the Templars*, London 2018.

DEMURGER, Alain, *Jakub z Molay*, Praha 2011.

FERRIS, Eleanor, *The Financial Relations of the Knights Templars to the English Crown*. In: *The American Historical Review* 8, 1902, 1, s. 1–17.

FRALE, Barbara, *The Templars*, Dunboyne 2009.

GOETZMANN, William N., *Money Changes Everything*, London 2016.

HAAG, Michael, *Templáři fakta a mýtus*, Praha 2011.

HAAG, Michael, *Zkáza templářů, vzestup a pád křižáckých států*, Praha 2017.

JONES, Dan, *The Templars the Rise and fall of god's holy warriors*, London 2018.

KARLEN, Arno, *The homosexual heresy*. In: *The Chaucer Review* 6, 1971, 1, s. 44–63.

- MALAŤÁK, Demeter, *Černý pátek uctívačů model*. In: *Dějiny a současnost*, 2007, 1, s. 29-43.
- MICHELET, Jules, *Rekové a rebelové sladké Francie*, Praha 1974
- NAPIER, Gordon, *Vzestup a pád Templářských rytířů*, Líbeznice 2012.
- PERNOUD, Régine, *The Templars knights of christ*, San Francisco 2009.
- READ, Piers Paul, *The Templars*, London 2001.
- SEAN, Martin, *The Knights Templar*, Harpenden, 2014.
- SUCHÁNEK, Drahomír, DRŠKA, Václav, *Církevní dějiny*, Praha 2013.
- ŠEDIVÝ, Jaroslav, *Tajemství a hříchy rytířů templářského řádu*, Praha 2008.
- THÉRY, Julien, *A Heresy of State: Philip the Fair, the Trial of the „Perfidious Templars,“ and the Pontificalization of French Monarchy*. In: *Journal of Medieval Religious Cultures* 39, 2013, 2, s. 117-148.

Summary

After first crusade when the Jerusalem was conquered and the Holy land was under the rule of the Christians, many people from all of the Europe and social classes starts travelling thousands of miles to see the Holy city. These pilgrimages were extremely dangerous, not only because of the unfavorable weather conditions, but also thanks to the muslims attacks, where the unarmed pilgrims have not chance against the warriors and very often they were sold to the slavery. That is why was the Templar order established and their main mission was the protect the pilgrims on the road to the Jerusalem.

It doesn't take so long and the order gains many property and lot of money. They have really interesting financial system. Specially at France were the Templars very powerfull which Philip the Fair wants to use it for himself.

The main part of the work describes the arrest of the Templars in France at 13. of October 1307 from the command of the Filip the Fair to the burning of Templar grand master Jacob de Molay at 1314. The work also describes the charges against the order. They were charged for homosexual practices, spiting on the cross, renounce the Jesus Christ and they have been called heretics, that's also why they were tortured to admit the charges. After the arrest they quickly compiled the commisions which they should judge the Templars. The commisions were set up from the 1307 to the 1311. The work also introducing the position of the pope and the french king in this topic. The last part is aimed to the last commision in town of Vienne at the 1314 and the destiny of the last Templars, including the Jacob de Molay.